

Szerkesztőség
Arad, Acsoz-palota.
Kiadóhivatal:
Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)
Sürgőnycim: Közlöny, Arad.
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.
Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre ... 1080 Lej
Fél évre ... 540 Lej
Negyed évre ... 270 Lej
Havonta ... 90 Lej

Árdrátékek díjazás szerint

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

Megkopott aranyhét.

A karácsonyt megelőző hét úgy ment át a köztudatba, mint a kereskedők aranyhete. Ezenkor mindenki, még a legszegényebb viszonyok között élő ember is vásárolni szokott. Az üzleteket valóságos megrohanják és a kereskedőnek rendszerint nem volt annyi áruja, amennyi el ne fogyott volna a karácsonyi vásár forgalmában. Így volt ez a régi időkben, de még néhány évvel ezelőtt is. Az esztendő során egyre rosszabbodó üzletmenet veszteségeit a kereskedők rendszerint az aranyhét forgalmával remélték egyensúlyozni, hogy tovább reuzálhassanak.

Ma már az aranyhét kellős közepén vagyunk és szomorúan konstatalhatjuk, hogy ezidén a karácsonyi vásár sehogy sem akar megindulni. A boltok époly üresek, mint a rossz esztendő többi napja, a kereskedők homlokáról nem simultak el a gondvájta barázdák. A vevőközönség mohó érdeklődéssel gyönyörözik az érdeklődés most — sajnos — csak plátói természetű. Mondhatnók úgy is, hogy a kirakatok előtt csoportosuló közönség vágyva, de reménytelen szerelmmel nézi a közszemlére kiállított árukat, amelyekre szüksége is van, melyeket meg is szeretne venni nagyon, de nincs pénz, nincs pénz, nincs pénz! És az érdeklődő csoportok szomorúan oszlanak el a lényeges kirakatok elől, a kereskedő pedig talán még szomorubbán ténferg az üres boltban: nincs vásár, nincs vevő, nincs pénz. Annyira nincs, hogy karácsonyi ajándékot sem igen vesznek már egymásnak az emberek. Ott tartunk, hogy ezt a kedves, régi szokást is eltörli a pénztelenség, az általános gazdasági nyomorúság. A figyelem és szeretet megnyilvánulásait is lehetetlenné teszi ez a helyzet, amely egyre súlyosabban nehezedik reánk. Aki pedig még így is ragaszkodik a tradícióhoz, az csak a begolcsóbb és legsilányabb árut keresi az üzletekben és ekként oldja meg a karácsonyi ajándékok problémáit.

Az 1927-ik karácsony ilyen nyomott, szomorú hangulatban közeledik. Ahova nézünk, mindenütt bajok, panaszok, gondok — a kétségbeesésig. A szerete, nagy ünnepének küszöbén még nem oszlott el a lelkekből az a lidércnyomás, melyet a nemrég lezajlott diákvárgások okoztak. Nem frázis az a megállapítás, hogy a világbotránnyal előidézet nagyváradi események hatása erősen érezhető amúgy is beteg gazdasági életünk minden megnyilvánulásában. Kihat ez az idei karácsonyi vásárra is úgy, hogy nemcsak a váradi, kolozsvári, lasi-i kereskedők szenvedik a diákkongresszus okozta károkat, hanem azok is, akik az excessusoktól megvédelmezett városokban laknak. Ha az idei aranyhét sivárságának okait kutatjuk, nem lehet említés nélkül hagyni azt a szokatlanul dermesztő hideg időjárást, amely napok óta a meleg szobákba — ha van — kényserit az embereket. Minden összejött, hogy szomorú fekete karácsony legyen a szeretet és békeesség ezidei szent ünnepéből. Pedig a földet, a csunya, feldult, sok vihart látott földet szép, fehér szőnyeggel takarta le az égi Gondviselés, a hóburkolta tájak ünneplő-féherben várják a karácsonyt... csak az emberek vállait görnyeszti omlottá a földi gondviselés apparátusának ezernyi hibája. Fekete karácsony közeleg hófehér horizon felől...

Nagy az elégtelenség a kormánypartban

Lupu és Titulescu erélytelennek tartják a kormány intézkedéseit. Panaszkodnak a liberális párttűtők. — Szünetet tart a parlament.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A kormány minden cáfolata és bizonygatása ellenére, hogy kebelén belül egység uralkodik, a bucaresti-i lapok továbbra is leszegetik az egyes miniszterek közötti egyenetlenséget és a kormány helyzetét épen nem a legrózsásabb színekben tüntetik fel. Hogy ezekben a cikkekben sok a ólázat, bizonyos, másrészt nem lehet tagadni, hogy a legutóbbi nagyarányú erdélyi zavargások, amelyekre a kormány fátyolt szeretne borítani, de amelyeknek hatása még igen sokáig lesz érezhető, a kormányon belül kényes helyzetet teremtettek. A lapok szerint Titulescu még mindig elégedetlen és bármelyik percben bekövetkezhetik a lemondása. Titulescu ugyanis a legjobban átérzi a zavargásoknak a külföldre tett hatását, hiszen az ő kezéhez érkeztek a külföldi képviselők táviratai. Titulescu neheztel Duca belügyminiszterre, mert ez — bár hatalmában állott — nem akadályozta meg a tüntetéseket.

Elégedetlen Lupu dr. is — írja a Cuvantul — és ha az ut visszafelé nem volna zárva, már régen lemondott volna. Lupu pártja, mely a szószerinti liberálisizmust írta zászlájára, nincs meglegedve a kormány megtörli intézkedéseivel és Lupu dr. is úgy érzi, hogy a kormány azáltal, hogy nem járt el a legnagyobb eréllyel, őt magát kompromittálta.

Elégedetlen Duca belügyminiszter is, mert mióta ezt a reszortot intézi, minden intézkedése bakul üt ki. Azonkívül úgy Titulescu, mint Bratianu Vintila szemére vetik erélytelenségét, amivel — írja a Cuvantul — Ducának presztizsét veszélyeztetik a párton belül.

Párttűtők a liberális pártban.

Elégedetlen maga a liberális-párt is, aminek kifejezést is ad. Bratianu Ionel életében gondolni sem lehetett arra, hogy a párt nyíltan állást foglaljon a kormány ellen, az ő halála azonban nagyot változtatott a helyzeten. A kormány egyébként is pártemberekből alakul, akik részben csak munkatársai voltak Bratianu Ionelnek, részben pedig teljesen újszített liberálisok, akiket csak Bratianu Ionel óriási tekintélye tartott össze. Bratianu Vintila — bár erélyesen cáfolta — a Cuvantul szerint egyedül a kormányátalakítást tartja az egyedüli kivezető utnak, de a jelenlegi körülmények között nem mer a végrehajtásra vállalkozni, mert ennek a lépésnek végzetes következményei lehetnének. Eppen ezért a miniszterelnök a lehetőséghez képest huzza-halasztja az átalakítást és váratlan fordulatban reménykedik, mely a kormányt kiemelné jelenlegi kellemetlen helyzetéből. A Cuvantul szerint ebben a váratlan fordulatban felesleges reménykedni, mert bárhogyan is mérlegeljük a helyzetet, a jelenlegi kormány halálra van ítélve.

December 22-étől január 25-ig parlamenti szünet.

Tegnap délelőtt minisztertanács volt, melyen megállapították a politikai karácsonyi szünetet. Eszerint a politikai szünet december 22-én kezdődik és január 25-én ér véget. A szünet alatt több törvényjavaslatot készítenek el, amelyeket rögtön a szünet után terjesz-

nek a parlament elé, így a gabona standardizálásáról, a pénzügyi, hadügyi, igazságügyi és kultuszminisztérium újraszervezéséről szóló javaslatokat.

Vizsgálat Lupas miniszter külföldi megrendelése ügyében.

A képviselőház elhatározta, hogy Lupas Averescu-kormánybeli egészségügyi miniszter nagyarányú külföldi megrendeléseinek felülvizsgálására bizottságot küld ki. A bizottság kiküldését Popovici jelenlegi egészségügyi miniszter javasolta és a képviselőház nagy helyeslés közepette elfogadta.

Mint ismeretes, Lupas miniszter a külföldön nagyszámú megrendeléseket tett olyan gyógyszerek és orvosi szerek szállítására nézve, amelyekre Romániának ilyen nagy mennyiségben nincs szüksége, vagy amelyeket a belföldön is előállítanak. Több száz millió lejről van szó, amelyet az egészségügyi minisztérium teljesen céltalanul költött el. A Stürbey-kormány megalakulása után Popovici miniszter rögtön intézkedett, hogy sztojnirozzák az üzletet, de eredménytelenül, mert ekkor Lupas volt miniszter, aki személyesen járt külföldön, a pénzt már kifizette a külföldi cégeknek. A képviselőház nagy érdeklődéssel várja a fejleményeket és általános a vélemény, hogy egy nagy panamáról fogják lerántani a leplet, amelynél nem is annyira a hiába kiadott összegek nagysága, mint az üzlet mögött meghúzódó erkölcsi vonatkozások a fontosak.

Bratianu miniszterelnök megfenyegette Maniu Gyulát.

Belpolitikai körökben különben nagy megütközéssel fogadták Bratianu újabb közeledését a nemzeti-parasztpárthoz s különösen bántónak találták, hogy a kormányelnök az ismételt ajánlatok újabb, határozott és végleges visszautasítása után megfenyegette Maniu Gyulát. A Cuvantul szerint Bratianu Vintilának ez az eljárása teljesen elüt eddigi politikai taktikájától s ezért a lap úgy véli, hogy a liberális-pártnak minden eshetőségre számító, komoly szándéka van a megingathatatlan ellenzék letörésére. Közli ezt pedig akkor, — írja a lap — amikor a kormány talán a legkritikusabb helyzetben van, viszont a nemzeti-parasztpárt még soha nem volt ilyen erősülében, mint a jelen időben. A felelősség kérdésében pedig azt a megállapítást teszi a Cuvantul, hogyha valamilyik pártot a történet és történelmi eseményekért felelősség terheli, az semmiesetre sem lesz a nemzeti-parasztpárt. Bratianu Vintilának és pártjának tehát magára kell vetnie, ha a beigért „büntető szankciók” egészen más eredményeket fognak elérni, mint azt a Calea Victoriei tervezik. A Dimineata ezzel szemben azt a megállapítást teszi, hogy a kormány most már végleg számolt a helyzettel és Bratianu újabb kísérlete csak a liberális-párt egyrészenek átmentését ólázta. A lap meg van győződve arról, hogy a kormány a karácsonyi szünet után már nem tér vissza, de legkésőbb február elejéig átadja helyét az új kabinetnek, amelynek előke minden valószínűség szerint Maniu Gyula lesz, aki bírja az ország nagy többségének, valamint a

regestanácsnak a bizalmát. A kérdéshez hozzászóli a kormány félhivatalosa, a Vittorul is és hevesen tiltakozik az ellen a megállapítás ellen, hogy Bratianu Vintila megfenyegette volna a nemzeti-parasztpártot. A kormányelnök — írja a lap — csak azt a kijelentést tette, hogy minden továbbiért Maniu Gyula és pártja fog felelni a történelem előtt. Ez pedig teljesen helyénvaló kijelentés volt, hiszen mindenki tisztában van azzal, hogy a kormányha-

talom átvétele után milyen, az országra nagy kárt jelentő terveket fog megvalósítani Maniu Gyula és vezérkara. A lap ezután megjegyzi, hogy a kormány és pártja közötti közeli egyéni ambícióiból egyedül Maniu Gyula gáncsolta el, mert a nemzeti-parasztpárt nagyrésze, sőt Mihalache s állítólag Valda is, a megbékülés és közös kormányzás álláspontjára helyezkedett.

Csőd fenyegeti az építkezést Aradon.

Ki akarják semmizni az építőmestereket. — Csak mérnök vállalhat magas építést. — A készülő javaslat törvényileg akarja életbeléptetni a védőmesterséget.

(Arad, december 21.) Az aradi építőiparosok körében nagy izgalom uralkodik mostanában egy készülőben levő törvény miatt, amit az országos mérnökszövetség forszíroz erősen, hogy ezáltal a csatolt területek alapos elméleti képzettséggel és óriási gyakorlati rendelkezéssel építőmestereinek jogait kisajátítsa. A törvénytervezet a váradi mérnök-kongresszuson került nyilvánosságra és egyik legsérlemesebb pontja az, hogy az u. n. magas építkezésbe tartozó munkákat csak úgy engedni meg az építőiparosoknak, ha a terveket egy mérnök is ellenjegyzé.

Megállapítást nyert, hogy ha ez törvényvé válik, akkor nemcsak a kőműves- és építőmesterek esnek el a törvényben eddig biztosított jogaiktól, hanem az építőipar más szakmájához tartozó iparosok sem végezhetnének többé önállóan, szakkörükbe tartozó munkálatokat, mert mérnöki ellenjegyzést kellene kérniük. Így tehát megszűnne a vízvezeték, csatornázási szerelők, villanyszerelők és lakatosmunkák végzőinek önállósága.

A nálunk eddig érvényben levő törvények pontosan körülírták és szabályozták nemcsak azokat a munkálatokat, amelyeket a kőműves, az építőmester és általában az építőiparosok különféle kategóriáit végezhetnek saját felelősségükre és saját aláírásukra, hanem megszabták azokat a vizsgálatokat is, amelyeket az illetőknek le kellett tenniük, hogy jogosítványukat megszerezzék. Az eddig törvények

szerencsésen egyeztetették össze a gyakorlati képzettséget az elméleti tudással. Erdély és a Bánság építőiparosága nemcsak gyakorlatilag állotta meg mindenkor a helyét s produktív előrangut, hanem úgy elméleti, mint művészeti szempontból is számtalanszor igazolta rátermettségét.

Az egész törvénytervezet alapvető tévedése az, hogy nem veszi figyelembe, hogy más az építőipar és más a mérnöki munkakör. A mérnöki munkakör már pusztán elméleti tudással gyakorolható, míg az építőipar gyakorlásához óriási gyakorlati előképzettség szükséges. A legkiforrabb mérnök sokszor nem tudna megoldani olyan problémát, amelyet a gyakorlati építőiparos játszva elvégez. A mérnökszövetség törvénytervezete egyszerűen kimondaná, hogy az iskola padjából kikerült és csak elméleti képzettséggel rendelkező mérnök gyakorolja mindazokat a jogokat, amelyeket eddig csak alapos tapasztalatokkal kiegészítve lehetett gyakorolni. Ugyanakkor megfosztja jogaitól azokat az iparosokat, akik évtizedes gyakorlat alapján végzik közmegelegedéssre foglalkozásukat.

A törvénytervezet gyakorlati következménye az lenne, hogy az építőiparosok esetenként kénytelenek lennének megvásárolni egy-egy mérnök aláírását anélkül, hogy a mérnök az építkezésben tényleges részt venne. A munka tehát ezáltal drágább lenne, viszont az ellenőrzés kisebbedne és az eddigi biztonság is megszűnnék, hiszen egy-egy mérnök aláírása alapján a nem eléggé képzett falusi kismester is kezdené emeletes épületeket építeni, ami a szolid és megbízható építés csődjét jelentené.

Mint a patyolat

olyan fehér és tiszta lesz az arcbőre, és a kezét, ha ápolásukra

DIANA

arckrém, szappant és pudert

használ.

Mindenütt kaphatók! 3114

— Kiosztották a szegények városi segélyét. Ma osztotta ki a város a szegények részére az egy évi segélyeket. A mai napon 370 szegényt részesítettek fejenként 360 lejes segélyben. Egy évi segélynek 360 lej mindenestre kevés, miután mindössze egy lej esik naponta, ami még a napi kenyér árát sem fedez. A segélyezett szegények élete szinte kibíratatlan, nyomortanyákon gyűlnek össze, ahol 8—10-en alszanak egy dohos, egészségtelen, kis szobában és így az egy lejes napi segély vajmi keveset segít rajtuk. A városnak mindenesetre kötelessége lenne a jövő évre nagyobb összeget felvenni a költségvetésbe, hogy a segélyezésre szorulókon tényleg segíteni tudjanak.

TARCA.

Az ujságíró Ady.

Fehér Dezső „Ha hív az acélhegyű ördög” címen könyvet írt Ady Endre ujságról működéséről.

Nehéz dolog lesz belegyömszólni egy tárcá kereteibe mindazt, amit Fehér Dezsőnek a „Nagyvárad Napló” főszerkesztőjének, Ady Endréről írott, most megjelent könyve kivált az ujságíró tollából. Erdély egyik legőregbb szerkesztője Fehér Dezső, nem sajnál sem időt, sem fáradságot és gondos, szerető kézzel összeválogatta másodszer is (az első anyaggyűjtés elkallódott a kommunizmus zlati Pesten) lapja egy fiatal és nagytehetségű munkatársának különböző írásait, egy „új hírlapíró cikkeit, hírcikkeit, tárcáit, alkalmi verseit és riportjait, hogy így az írásokon keresztül fotográfiáját adja annak a fiatal ujságírónak, aki az idők folyamán aztán Ady Endre néven bevonult a magyar líra halhatatlanjai közé. Fehér Dezső csendes szerényen a háttérben marad. Még a könyv szerzőjének helyén is Ady Endre neve szerepel, ő csak szerkesztő maradt most is, mint ahogy szerkesztője volt akkor is, a XX. század első éveiben a magyar poétafejedelmek, akkor még persze csak kis váradi ujságírónak. De ez a redaktori munka mégis nagyszabású. Hézagpótló alkotás, irodalomtörténetileg is hecses darabja az Ady-irodalomnak, amelyből kikiált szinte az, hogy a „Nagyvárad Napló” fiatal munkatársa előtt beláthatatlan perspektívája jövő áll.

Sokak előtt ma is érthetetlenül áll Ady.

az ujszavu, új dalu poétának betörése Dévény kapuinál és legtöbbször csak Párisig, legfeljebb Váradig tudnak visszamenni, Léda asszonyig, ezen a pályán és itt törést kap a vonal. Elsülyed az ismeretlen sötétjében. Nos: Fehér Dezső ezt a „brechungot” tünteti el, ezt a homályt oszlatja széllel a most piacra került könyvvel, amelynek egy Ady idézet a címe: „Ha hív az acélhegyű ördög” és ép ezért nagyrészt ez a kötet, amelyet — úgy tudjuk — rövidesen követ még egy. Így már aztán teljes egészében áll előttünk Ady és a rejtélyek multával mindenki, aki elolvasta ezt a könyvet, természetesen fogja találni, hogy Adyból az lett, ami, sőt, valószínűnek találja, hogyha megmarad a redaktori íróasztal mellett és nem hagyja ott az acélhegyű ördögöt a nagycsóku Muzsáért, korszakalkotó ujságíró válik belőle.

1899. december elején került Ady Váradra Debrecenből 22 éves korában a „Szabadság” c. laphoz. Első verskötetete már megjelent. Debreceni kiadója nem adja ki fizetését, mert tartozik a könyvért a nyomdának. Sürögő levélben kér 10 forintot Pásztor Bertalantól, a „Szabadság” segédszerkesztőjétől, hogy elfoglalhassa új állását. Ilyen viszonyok és körülmények közt van az akkori vidéki ujságíró. A „Szabadság” szerkesztőségében dolgozik Bíró Lajos és Nagy Endre. Európai név ma mind a kettő. A fiatal Ady halálig tartó barátságba kerül velük, de nem sokáig marad a kormánypárti hivatalos lapnál. Igazságkeresése, új, bátor, tekintélyeket nem tisztelő írásai nem bírják el a korlátokat és egy Schlauch püspök ellen írt cikke után dezavualja saját lapja. Ekkor megy át Fehér Dezső lapjához, a „Nagyvárad Napló”-hoz.

Itt aztán béklyók nélkül, szabadon nyíl-

váníthatja véleményeit. Csaknem minden írásán, különösen vezércikkein átharsog a progresszió elszánt, fanatikus harcosa, aki nek az volt a célja, hogy nemzetét a nyugati kultúra felé irányítsa. Hallatlan elkeseredéssel támad ilykép számtalanszor neki az egyháznak, amelyet minden kulturális fejlődés kekértőlőjének tartott és mint a felekezeti harcok előidézőjét ítélte el és bélyegzett meg. De ugyanazzal a hévvel kelt harcra az akkori liberális rezsimmel és rendszerrel, amelynek káros ténykedéseit talán a késői utódok érezték meg legjobban. Pogánykodása, amelyet erősen kihangsúlyoz, sokszor emlékeztetünkbe villantja — Szabó Dezsőt. Csaknem ugyanazok a gondolatok. Csak ép a hangnem más. Ady is a magyarság fejlődését féltette a sötétségtől és azért ostromozott. Körülbelül ezt teszi Szabó Dezső is. Az egyház ellen folytatott küzdelme hozza meg számára a börtönt is. A Kuria a váradi káptalan ellen írott erősen szocialista ízü cikke miatt a 3 napi fogházra szóló ítéletet jóváhagyja. Ott a fogházban megírja „A börtön filozófiája” c. pompás cikkét. Ebben, mint ahogy más írásaiban is, megmutatkozik az elkövetkezendő Ady. Az új nyelv... „mink szomorú, öröksápadt legények gunyosan mosolygunk mindig feléd, fájó szívű, szép leányok, epedő ifjak és minden szomorú lantverők: jertek temetni a mi Hafizunkat”... (Makai halálára) — az új ideák, az evolúció konok katonája, Nietzsche mind benne vannak ezekben a mindennapos írásokban, hogy halhatatlan versekben szikrázanak elő évek múlva.

A dolgok előreérzése és rásejtése, amit számos költeményében csodálunk ámulva: a vátesz megnyilatkozott már akkor is benne. Verseiben megjövendölte a Mát, egy cikk-

Karácsony előtt kifizeti

első havi forgalmát az

AMITIÉ.

Síessen megtölteni az új gyűj-
tőlapját, hogy részesüljön az

1059

AMITIÉ első havi forgalmából.

Nem találják

a timisoarai milliós ékszerrablókat.
A magyarországi rendőrségek semmit sem tudnak
az állítólag megtalált ékszerekről.

(Arad, december 21.) Budapesti távirat nyomán hírt adtunk arról, hogy a szegedi rendőrség nyomában van a timisoarai (temesvári) Sternberg-féle ékszerüzletben ellopott nagyszabású betörés tettesének, kik Budapest felé szöktek. A hír vétele után Friedman Ferenc, a cég tulajdonosa Budapestre készült utazni, de előbb táviratilag érdeklődött az ügy állása iránt, a szegedi és budapesti rendőrségeknek ottlakó rokonai útján. Legnagyobb meglepetésére Szegedről ma távirati értesítést kapott az ottami rendőrségtől, hogy a rendőrség mit sem tud az állítólagos betörőkről és ékszerekről, sőt a budapesti rendőrség sem. A budapesti rendőrség a hírlapi cikkek nyomán ugyan megindította a nyomozást, azonban az eddig minden eredmény nélkül folyik. A rendőrség véleménye az, hogy a hamis hírt maguk a betörők helyezték el, hogy a nyomozást tévútra vezessék. Rozumkó Géza a hírhedt betörőkirály, akinek társait gyanúsítják a betörés elkövetésével, nem egyszer folyamatott hasonló módszerhez és biztos, hogy két gyanúsított társa, Timár István és Frey Béla követték mesterük példáját. A betörők holléte ma is rejtély, dacára a legalaposabb nyomozásnak.

♦ Aki az ARADI KÖZLÖNY karácsonykor megjelenő számában hirdetésének jó helyet akar biztosítani, az siessen hirdetését haladéktalanul az ARADI KÖZLÖNY kiadóhivatalába beküldeni.

ben meglátta a germán tragédiát. Vilmos császáról egy politikai találkozó kapcsán ezeket írja 1902-ben:

— Ez az ember a végzet embere s ha megcsinálja azt, amit meg akar csinálni, hajh, jök száz esztendőig fog attól a világ könnye folyni! . . . Megdöbbenően bevált profécia.

Van egy aradi vonatkozású eset is a könyvben. Fischer Adolf butyini kereskedő egy aradi lapban 1903-ban cikket írt a pesti tőzsdebiróság ellen és érdek-rögtönítő bíróságnak nevezte azt. Sajtóper lett belőle és a nagyváradi esküdtszék, noha az ország akkor első pénzügyi kapacitása, báró Kornfeld Zsigmond is megjelent a tárgyaláson, mint vádló, Fischert felmentette. Az ítélet maradi mentalitása ellen Ady keserű gunnyal fakadt ki.

— Az volt az igazi indusztria, mikor párducos őseink nyugatra csapkodtak s elhoztak minden elhozhatót. Csak még egyszer puhíthatnánk nyereg alatt lóhust! Minek ide több kalmár, mint ahány előleget ad a lábónálló gabonára? . . .

A nagyváradi újságíró egyre nagyobb lesz. Elnyeri a legjobb újságíróknak kitűzött pályadíjat és aztán jön a híres Somló-ügy. Ady teljes fegyverzetben védelmére kell a szabadgondolkodása miatt megámadott váradi jogakadémiai tanárnak, kit kollégái egy tudományos előadás miatt feljelentettek a kultuszminiszteriumban, Magyary és Ágoston Péter kivételével. Interpelláció, országos dolog lett a Somló-afférből. Ady neve megjelenik a pesti lapok hasábjain. Somló miniszteri elégtételt kap. Az egész világ tudósai üdvözlik Somlót. Ady nevét, a váradi újságíró nevét, ismeri ugyszólván az egész ország.

Ezzel a tetőponton ér véget a könyv. Szinte érzi már az ember, hogy valaki elindult az Értől . . .

Fóthy Ernő.

Uj! Olcsó! Nyakkendő !! „TRANSYLVANIA”
beszerzési forrás ••• ernyőáruházban Arad, Bu ev.
Reg. Mar. a 12. (Fischer El z-p.)

Revideálják az állampolgárságokat.

N. T. Ionescu belügyminiszteriumi vezérigazgató szenzációs nyilatkozata az állampolgársági törvény revíziójáról. — Minden cáfolat dacára — mégis elkészül az állampolgársági törvény revíziós javaslata. — Az állampolgársági ügyek kikerülnek a belügyminiszterium hatásköréből és az igazságügyminiszterium illetékesége alá kerülnek.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) N. T. Jonescut, a belügyminiszterium vezérigazgatóját kerestük ma fel s a következő kérdéssel fordultunk hozzá:

— Sziveskedjék vezérigazgató ur. közölni, hogy az állampolgársági törvény többször megígért revíziójának ügye jelenleg milyen stádiumban van?

N. T. Ionescu vezérigazgató a következő választ adta kérdésünkre:

— A Marzescu-féle állampolgársági törvény revíziójának ügye jelenleg még tanulmányozás alatt van. A belügyminiszterium elkészítette az előzetes terveit a törvényjavaslatnak és egy ante-proect formájában átküldte az igazságügyminiszteriumhoz. Az igazságügyminiszterium dolgozza ki e törvényjavaslatot végleges formájában. Nézetem szerint e törvényjavaslat alapján egyedül az igazságügyminiszterium lesz illetékes az állampolgársági ügyekben végső fórumon dönteni, illetve e miniszterium hatáskörébe fog tartozni a kétes állampolgársági ügyek konstatálása.

N. T. Ionescu vezérigazgató érdekes nyilatkozatához mi a magunk részéről a következőket jegyezzük meg: Az Aradi Közlöny volt az első, mely hírt adott arról, hogy a régi állampolgársági törvény revízióján dolgozik a belügyminiszterium és annak idején részleteket is közöltünk a revíziós munkálatok menetéről és közöltük azokat

az intenciókat, melyek szerint a revíziós munkálatok megindultak. A javaslatnak — mint említettük — két vezérfonala van. Az első: Állampolgárságot kapnak mindazok, akik valamilyen oknál fogva kimaradtak az állampolgársági listából, dacára annak, hogy minden előfeltételük meg volt az állampolgársághoz. A második célja pedig e javaslatnak az volt, hogy kitöröljék a nevet az állampolgársági listából mindazon egyéneknek, akik jogtalanul kerültek e névjegyzékbe. — Mindenesetre örömmel regisztráljuk a fenti nyilatkozatot, mely azt bizonyítja, hogy a kormány — minden ellenkező híresztelés dacára — nem zárkózhatott el a régi és sok tekintetben elavult állampolgársági törvény revíziójával szemben és módot fog nyújtani a sok Erdélyben élő bizonytalan sorsú állampolgárnak, hogy ezek rendezhessék az állampolgárságukat. Csupán az a kérdés, hogy mennyi időt vesz igénybe az, míg egy ugynevezett „ante-proect”-ből törvény lesz.

N. T. Ionescu vezérigazgató az állampolgársági ügyosztály vezetője és így neki, mint legilletékesebbnek tettük fel kérdésünket:

— Az én véleményem szerint — mondta a vezérigazgató — az állampolgársági törvény revíziós javaslata még a parlament jelenlegi ülészakájában tárgyalás alá kerülhet.

Ez tehát azt jelentené, hogy e törvényt legálább 1928. június—júliusáig venné tárgyalás alá a parlament. (F.)

Elfogták Reinigerné betörőit.

Kézrekerültek a félmillió aradi betörés tettesei. — Titokzatos betörőtársaság bűnlajstroma után nyomoz az aradi rendőrség.

(Arad, december 21.) Balan és Versigan aradi rendőrkormányok napok óta folytatott nyomozása szenzációs bűnlajstromot bizonyított reá egy ellogott betörőbandára. A mint megírta az Aradi Közlöny, a napokban betörték Walter Cornélius aradi zenetanár lakásába és onnan nagymennyiségű ruhaneműt loptak el. A rendőrség még aznap elfogta a tetteseket, akiknél megtalálta a lopott holmikat is. A tetteseket a rendőrségre szállították és az első kerület komiszárjai előtt különösen gyanus volt az egyik betörő, aki Zombori Istvánnak mondotta magát. Valószínűnek tartották, hogy egyéb bűnök is terhelik lelkiismeretét, mert a kérdésekre több ízben ellentmondó válaszokat adott. A nyomozás megindult és hamarosan igen érdekes adatok derültek ki a betörőbanda tagjairól.

Megállapították, hogy a banda vezére, aki Zomborinak nevezte magát, álnévet használ és hamisított iratokkal rendelkezik. Valódi neve Timár István, akit a budapesti törvényszék raklói korszak miatt tizenhét esztendő fegyházra ítél. Timár tizenegy évet ki is töltött büntetéséből és ez év októberében megszökött a váci fegyházból. Egyenesen Romániába jött és érintkezésbe lépett az aradi betörőkkel. Csáki József ismert zsebmeteszóval és betörővel szövetkezve, megalakították a bandát és elsősorban Timisoarán (Temesváron) kezdték meg a munkát. Több betörést követtek el és amikor égett a talaj lábaik alatt, Oradea-marera (Nagyváradra) szöktek. Ott hetekig „dolgoztak”, azután visszatértek Aradra. Saját bevallásuk szerint Aradon öt betörést követtek el. Timárnál megmotozása alkalmával: revolvert, töltényeket és modern, újon müvü betörőszerszámokat találtak.

Csáki Józsefnek Aradon van lakása és a

rendőrségen, mint közismert betörő van elkönyvelve. Eddig azonban nagyon kevés esetet lehetett rábizonyítani, mert ügyesen körültekintéssel dolgozott. Házkutatást tartottak nála és különféle lopott ruhaneműket találtak. A ruhaneműk egy részét, vallomásuk szerint dr. Thury Kálmán ügyvédnél lopták Oradean (Váradon). Csákinál szintén fogyvert, betörőszerszámot és különféle alkulcsokat talált a rendőrség.

A további nyomozás folyamán rendkívül érdekes adatokra bukkant még a rendőrség. Mint emlékeztetes, mástól hónappal ezelőti vakmerő tettesek behatoltak özvegy Reiniger Samuné Regele Ferdinand-uti háztulaidonosnő lakásába és onnan félmillió lej értékű ékszert raboltak el. Ugyanekkor kiűszították dr. Sárhu György aradi ügyvéd lakását is, amely az özvegy uriaszony lakosztályához tartozott és dr. Sárhu albérletben bírta. Az ügyvédtől rengeteg mennyiségű drága fémernemű vittek el a betörők. Dr. Sárhutól lopott holmik egy részét másnap megtalálták a Marospart egy eldugott helyén. A vakmerő tettesek kézrekerítésére bevezetett nyomozás a mai napig eredménytelen maradt. Ma azonban olyan adatok birtokába jutott a rendőrség, amelyek valószínűvé teszik, hogy ezt a betörést is Timár István bandája követte el. A nyomozás tovább folyik és előreláthatólag rövid időn belül meglepő eredményeket produkál.

A világ vallásai

Szilmonidesz Lajos nagyszabású munkája két hatalmas lexikonalku kötetben több mint 500 mélynyomású képpel megjelent.

A két kötet ára 1800.— lej.

Havi részlet 200.— lej.

!! A világ vallásainak pantheonja !!
Prospektus ingyen SÁNDOR FERENC
könyvüzletében.

A legalkalmasabb, a leghasznosabb
ajándék esernyő!!
Legolcsóbban beszerezhető! Óriási választék!

„Transylvania“
Speciális ernyő- és bőröndáruházban.
Arad, Bul. Reg. Maria 12. (Fischer Eiz-palota)
Javitást jutsányosan vállalunk.

Rendezés alá kerül Aradváros.

Általános városrendezési pályázatot hirdet a város vezetősége.

(Arad, december 21.) Az aradi városi mérnöki hivatal most nagyszabású pályázaton dolgozik, amelyet a jövő év elején hirdetnek ki: Aradváros általános rendezését akarják megvalósítani. Marcu Duiliu, a Legfelsőbb Közigazgatási Tanács tagja ugyanis aradi tartózkodása alkalmával figyelmeztette a városi mérnöki hivatalt, hogy a közigazgatási törvény rendelkezései szerint legkésőbb 1930-ig késznek kell állnia a részletes városrendezési tervzetnek és így feltétlenül szükséges az is, hogy az 1928-as költségvetésbe erre a célra egy bizonyos összeget rezerváljanak is.

A kapott utasítás értelmében Muresan főmérnök a jövő évi költségvetésbe egy 1 és fél millió lejes összeget illesztett be, amit városrendezési pályázatra rezerválnak. Miután már amugy is régebben dolgoztak egy ilyen pályázat feltételein, a főmérnök kérdés intézett Nachlnébet Odön volt városi főmérnökhöz, aki kijelentette, hogy tud arról, hogy már az ő ideje alatt is dolgoztak a pályázati feltételeken, azonban nem tudja, hogy azok most hol vannak. Amennyiben közben megtalálják a

mérnöki hivatalban, mindenesetre felhasználják a megfelelő adatokat az új pályázat kiírására.

Marcu Duiliu a főmérnök kérdésére azt a felvilágosítást adta, hogy az egyik francia cég már több mint száz romániai városban készített ilyen tervet. A cég megbízottja repülőgépen száll a város fölé és fényképeket készít az egész városról. A fényképeket, azután átvizsgálják a szakértők, akik megállapítják, milyen módon kell végrehajtani a megfelelő városrendezést. Az ilyen tervzet elkészítése azonban hosszú időt vesz igénybe és egy mérnöki iroda legalább félesztendőig kell, hogy dolgozzon, míg elkészíti a megfelelő terveket. Ezeknek alapján azután megállapítják, milyen változtatásokat kell eszközölni a városrendezési szempontjából az építkezéseknél és a forgalmi útvonalaknál. A pályázatot Aradváros vezetősége már januárban mindenesetre kiírja és amint a tervek elkészülnek, megállapítják, hogy évenként mit lehet végrehajtani belőlük Aradon.

Politikai botrány Budapesten.

Súlyos vád egy magyar képviselő ellen. — A numerus clausus erős védőjét zsidó diákok érdekében való kijárással vádolják.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Ma délelőtt Bartos János képviselő ellen a budapesti főkapitányság bűnügy osztályára feljelentés érkezett. A feljelentés szerint Bartos, ki a Wolffpárt tagja, több zsidóvallású szülőtől pénzt vett át azzal, hogy gyermekeiket, a numerus clausus ellenére felvéti az egyetemre. A főkapitányság azonnal megindította a nyomozást és a feljelentésben megnevezett egyik károsultat, Rubinstein Adolf kereskedő felségét még a déli órákban kihallgatta. Rubinsteinné elmondta, hogy még augusztusban megjelent nála két ismeretlen ur, akik kijelentették, hogy hajlandók júliusban érettségit tenni leányát az egyetem orvosi fakultására juttatni, ha Rubinsteinné Bartos János nemzetgyűlési képviselőnek egy meghatározott összeget fizet. Néhány nap múlva aztán ő, (Rubinsteinné), Selymes Bertalan kereskedő kíséretében Bartos Jánost a lakásán kereste fel. Selymes ugyanis szintén be akarta iratni leányát az egyetemre, de felvételét a numerus claususra való tekintettel elutasították. Bartos a tárgyalás folyamán 8—8 millió eőleget kért tőlük. Ugy Selymes, mint Rubinsteinné nyugta ellenében összesen 640 pengőt adott át Bartosnak, aki azt mondta, hogy ez az összeg a nyugtán is mint „övadék” szerepel.

Bartos János a pénz átvételekor azt ígerte, hogy a pénzt nyomban visszafizeti, ha az egyetemre való felvétel nem sikerül, azonban bár mindent elkövetett, az ügyet még eddig nem tudta keresztül vinni. Azonban minden reménye meg van arra, hogy közbenjárása sikerrel fog járni. Selymes és Rubinsteinnét viszont közben másodszor is elutasították kérelmükkel, mire újból felkeresték Bartos képviselőt, akitől visszakövetelték a 640 pengőt, amit azonban Bartos vonakodott visszafizetni. Selymes és Rubinsteinné kihallgatása után Freund Samu adta elő, hogy tőle ugyanilyen célra vett át nagyobb összeget Bartos, de szin

tén nem vitte keresztül, hogy flát felvegyék az egyetemre. A főkapitányság ezek után az ügyészséghez fordult és közölte vele a nyomozás eddigi eredményeit és további utasítást kért. A főügyész azt a választ adta, hogy addig, amíg Bartos János képviselő mentelmi ügyét nem intézik el, a rendőrség a legnagyobb intenzivitással vezesse tovább a vizsgálatot. Ez a legújabb politikai botrány óriási szenzációt keltett Budapesten, mert Bartos Jánosról tudják, hogy a numerus clausust enyhítő javaslat egyik legnagyobb ellensége a numerus clausus érdekében többször felszólt a nemzetgyűlésen.

Irodalom és művészet

* A színház heti műsora. Csütörtök 8 és fél óraker: A levél, dráma (Szenzációs üjdonság, itt először. C. bérlet.) Péntek 8 és fél óraker: A levél, dráma. (A. bérlet.) Szombat délután 4 óraker: A Vica meg a Marci gyermekoperett. Vasárnap délután 3 óraker: Borcsa Amerikában, operett. Délután 6 óraker: Szombatesti hölgy vijáték. Fste 9 óraker: Csattan a csók, (B. bérlet.) Hétfő d. u. 3 óraker: A legkisebbik Horváth-lány, operett. Délután 6 óraker: Te csak nánál ladsávi, vijáték. Fste 9 óraker: Felhő Klári, népszimű. (C. bér.) Kedd d. u. 3-kor: Nótás kapitány, operett. Délután 6 óraker: Félémelet balra, vijáték. Fste 9 óraker: A vigözvegy, operett. (A. bérlet.)

Karácsonyra Nagy Géza legjók még hozzátartóinkat, gyermekünk vagy anjót maunk fényképeivel. Ezen legolcsóbb és legkedvesebb ajándék fényképező műtermében művészi kiváltsággal készül. Arad, Bul. Reg. Maria 8 földsz.

* Az aradi színház iroda hírei. A levél, Somerses Maugham szenzációs drámája, amelynek nálunk csütörtökön lesz a premierje, az utóbbi idők legizgalmasabb színpadi alkotása. Az exotikus világ szenvedélyekkel tuffutott levegője lengi körül a darabot, amelyben egymást érik a drámai összeütközések. Gyilkossággal kezdődik a cselekmény és a bűnügy középpontjába a farmer felesége kerül, aki önvédelemből szegte fegyverét a fiatalember ellen. Az utolsó pillanatban előkerül az áruló levél, amely döntő bizonyíték lenne az asszony bűnössége mellett, de a levelet megvásárolják és az asszonyt felmenti a bíróság. A levél tartalmát azonban megtudja a férj és meggyőző

Tízféle meséskönyv 47 lejezt Sándor Ferenc könyvüzletében Arad.

dik arról, hogy feleségének szeretője volt a meggyilkolt fiatalember, aki egy kínai leány kedvéért el akarta hagyni az asszonyt. És ekkor a nézők szeméi előtt újból lejátszódik a bungalowban történt tragédia, amelynek az a vége, hogy az asszony még mindig szereti a meggyilkolt embert. Izgalom, drámai feszültség és drámai összecsapások rohannak a színpadon és a közönség lélegzetvisszafojtva várja a fejleményeket. A csütörtöki premér művészi élmény lesz. Mészáros Béla, aki a darabot rendezi, mindent elkövetett, hogy a nagyszerű dráma minden szépsége érvényre jusson. A pompásnál-pompásabb szerepeket Kálmán Sári, Jávör, Mészáros, Olasz, Kovács Margit, Kun és Kövály játssák. — Kedvesebb karácsonyi ajándékkal nem is kedveskedhetett volna a színház igazgatósága a gyermekeknek, mint a szombat délutáni előadással. A „Vica meg a Marci” című gyermekoperett premierjét kapják a kicsinyek, megelőzve a rendes színházi közönséget, a mely később fog gyönyörködni a nagyszerű üjdonságban. Minden gyermeknek ott kell lenni a szombat délutáni premieren, mert nem csak egy pompás üjdonságban, hanem értékes karácsonyi ajándékban is fognak részesülni. Az új operettben az egész operettszemélyzet játszik.

Vas Sándor dr. nyolcoanestizendős

Az aradi orvosok nesztorának ünneplése. — Kedves gratuláció a tengerentúlról.

(Arad, december 21.) A rendelőszoba városzobájának ajtaja felett kellemes hangjáték csendül, ahogy felnyitjuk a ajtót. Belülről, a rendelőszobából kihallatszik egy barátságos, meleg hang:

— Tessék beljebb kerülni.

A rendelőszoba? ... Olyan, mint akármelyik másik orvosé Aradon, de aki az asztal mögött áll, az egvedül ebben a városban. Ezt az összes fejű, csontkeretes pápaszemű urat úgy hívják, hogy dr. Vas Sándor, aranydiplomás orvos, a napokban választották lelkes ünneplés közben a romániai orvosszövetség tb. elnökévé, ma pedig azért drunk róla, mert 80 éves lett. Nem látszik rajta a nagykor terhe, csak tisztessége. Friss, aranyos kedélyű, inkább 65-nek látszik és mikor gratulálunk, egy élénk tiltakozás az egész ember.

— Ne tessék írni erről semmit, kérem — szerénykedik. — Nem is tudom igazán: mivel érdemeltem ezt meg.

Humorra fordítja a dolgot:

— És tessék elhinni, kérem, nem érdem 80 évesnek lenni. Mikor az öreg Hüttl, az európai hírü budapesti sebész-professzor 70 éves lett és jöttek a gratulánsok, így mordult rájuk, a maga szokott mord és mégis jovialis modorában:

„Wass wolts denn von mir? E'n jeder Esel kann 70 Jahr alt werden.“ (Mit akartok tőlem? Akármelyik szamar lehet 70 éves.)

— Nahát ezt mondom én is — nevet Vas dr., — mindenki lehet 80 éves. Ezt írja meg.

Tovább kérdezősködünk:

— Nem volt semmi különös — feleli szinte kelleetlenül. — Egy pár kollégám keresett fel a délelött folyamán, sok üdvözlő levél jött és a fiamtól kaptam Amerikából sürgönyt, meg levelet is.

Látszik dr. Vason most az apa öröme és büszkesége. Világhírű zongoraművész fiának sürgönye és levele esett természetesen legjobban. Ezért talán hálás is a Gondviselésnek, hogy meg engedte neki érne a 80. születésnapot.

A városzoba ajtaján gyakran csilingel a harangjáték és mikor kimegyünk, sokan vannak ott. A legtöbb köztük ünnepélyesen öltözött gratuláns. (f. e.)

Karácsonyig
minden vevő értékes ajándékot kap már
200 lejes vásárlástól kezdve.
M. FISCHER Arad,
üveg-, porcellán-, díszmáru kereskedő, Neuman-pajota

KOMOLY és VIDÁM írások váltakoznak
AZ ARADI KÖZLÖNY karácsonyi számában.

Európa minden országában tovább pusztít a szokatlanul nagy hideg.

Franciaországban tíz, Olaszországban három ember fagyott meg. Óriási hóviharak dühöngenek Romániában. — Európaszerte késnek és elakadnak a vonatok. — Az északi sarkvidéken enyhe az időjárás.

(Arad, december 21.) Az egész világból teljesen abnormis időjárást jelentenek. Míg az északi sark vidékéről szokatlanul enyhe telet jelentenek, addig délen abnormális hideg uralkodik. Aradon a fagy tegnap éjjel volt a legnagyobb, az éjszaka 18 fokos hideg volt. Reggel nyolc órakor 16 fokot mutatott 0 alatt a hőmérő. A Meteorológiai Intézet jelentése szerint legutódjára 1902-ben volt ilyen hideg. Ugyane jelentés szerint a legközelebbi napokban nem is igen lehet számítani a hideg enyhülésére. A napok óta tartó hideg következtében különben a Maros ma reggelre teljesen befagyott, a vizet több centiméteres jégréteg borítja.

Aradmegyében az elmúlt éjszaka egyes helyeken 22—24 fokos volt a hideg, sőt Halmágy környékén 26 fokot mutatott a hőmérő. A cluji jelentések szerint az elmúlt éjszaka 22 fokos hideg volt, amely ma reggelre 17 fokra enyhült. Erdély többi részéből 24—25 fokos hidegeket jelentenek.

Befagyott a Duna, megszűnt a hajóforgalom.

Bucurestiből érkezett jelentések szerint a hatalmas havazás és az erős fagy miatt a Simplon tegnap este 8 óra helyett reggel 6 órakor érkezett Bucurestibe. Visont a mai Simplon-express a jugoszláviai viharok miatt már egyáltalán nem érkezett meg Romániába. A cernauti gyors teljes 24 órát, a constantai 11 órát késett. Az északi pályaudvarra átlag 8—10 óras késéssel futnak be a vonatok. Hasonló késésekről érkezik jelentés az ország minden részéből. A beérkezett jelentések szerint a hóvihar Constanta, Calarasi, Fetesti, Galati, Braila, Giurgiu, Chisinau és Cernauti környékén elpusztította a telefon- és táviróvezetéseket. Bucurestiben 250 telefonállomás rongálódott meg. Ma reggel 764 volt a légkörmomás és az északnyugati szél másodpercenként két métert haladt. A viharok Erdélyben is erősen megrongálták a telefonvezetéseket úgy, hogy igen sok erdélyi várossal teljesen megszakadt a telefonérinkezés.

Brailai jelentések szerint a Duna a Vasaputól lefelé befagyott. A folyamat másfél-centiméteres jégréteg borítja. A Braila—Galati és Braila—Macin közötti hajójáratokat megszüntették. Az N. F. R. egyik, a torlódó jég közé már tegnap befagyott gőzösét, ma robbantásokkal kísérelték meg kiszabadítani, azonban minden siker nélkül. Orsovával szemben, a jugoszláv parton, egy tehergőzös és az isacceai kikötőhid ma éjszaka elsüllyedt. A román folyamhajózási vezérigazgatóság utasítására máától kezdve minden vízforgalmat megszüntették a Dunán.

Esti jelentések szerint a fővárosban és vidéken fél méteres hó esett. A hideg 10—14 fok között váltakozik, de nagyobbra is lehet számítani. Besszarábiában és Dobrudzsában erős hóviharak pusztítottak. A hőmérséklet itt 17—19 fokra süllyedt. Brassóban ma 16, Gyergyószentmiklóson 24 fok volt a hideg.

Egész Európából óriási hidegeket jelentenek. A csehországi Egerben 28, Belgrádban 18, Laibachban 20, Berlinben 18, Bécsben 12, Linzben 20 fokot mutat a hőmérő 0 alatt. Bu-

dapestben ma reggel 16 fok hideg volt. A Dunán 24 gőzös és több mint 200 uszály befagyott. A Szajna is befagyott, amire 40 év óta nem volt példa. Az esti jelentések szerint a Balatonban befagyott Helka teherhajó kivontatása egy hétig fog eltartani, mert vágni kell előtte a jéget.

Oroszországban egyes helyeken ötvenöt fokos hideg van.

A moszkvai jelentések arról számolnak be, hogy Szibériában 55 fokos hideg van, a madarak jéggé fagyva hullanak le a levegőből. Egy Mongolián át Kiahta felé haladó kínai karaván husz tagja a hóviharban elpusztult.

A londoni jelentések meglepetésszerűen arról számolnak be, hogy ott a nagy hideg után, most eső esik. Grönlandból tavaszi időjárást jelentenek, míg Finnországban 40 fokos a hideg. A bécsi jelentések szerint Bécs és Baden között megszüntették a vasuti forgalmat a nagy hideg miatt.

Berlinből jelentik: A Németországban uralkodó óriási hideg és a tartós hóviharak főleg a Kelet-Európa felé irányuló vasuti forgalomban éreztetik hatásukat. Bécsből és Budapest felől jövő gyorsvonatok óriási késéssel érkeznek meg. Rendkívül nehézkesen bonyolódik le a tengerhajózás is és a Kelet-tengeren a jégképződés tegnap óta olyan erős, hogy a nyílt tengeren levő hajósoknak szükség-kikötőbe kellett befutniuk. Berlinben, a külső részeken 20 fok, a védett belső részeken 13 fok hideg van. Boroszlóban a hőmérő ma mínusz 24 fokot mutatott. Ez a legnagyobb hideg 128 esztendő óta. Az időjárási jóslat szerint a hideg csökkenése várható. Münchenben ma reggel 20.1 fok hideg volt. Toelz bajorhegyvidéki fürdőhelyen 24.2 fok. A Greifswalderboddent-öbölben fekvő kis Ruden-sziget teljesen el van zárva a külvilágtól. Lakói 14 nap óta vannak tej és élelmiszer nélkül.

Gyilkoló fagy Olasz- és Franciaországban.

Belgrádból jelentik: Belgrádban, de az egész országban is nagy hideg uralkodik. Belgrádban ma 16.5 fokos hideg volt. A legnagyobb hideg Laibachban van, ahol mínusz 21 fokot mutat a hőmérő.

Bécsből jelentik: Bécsben ma reggel óta megjavult a forgalom. Tegnap este óta nem havazott. Több külföldi vonatnak azonban félórás késése volt. Bécsben reggel 12 fok, Linzben 20 fok volt a hideg. A Somblick meteorológiai állomás, amely 3000 méter magasságban van, 17 fokos hideget jelent.

Párisból jelentik: Az erős fagy következtében, amely jelenleg Párisban és általában egész Franciaországban uralkodik, több ember fagyott meg. A lapok jelentése szerint az éjszaka tíz ember fagyott meg.

Prágából jelentik: Egerben 28, Budweisban 23, Troppauban 19, Prágában 18.7, az Erdőskárpátokban 21 fok hideget jelzett a hőmérő.

Római jelentések szerint a hidegnek eddig 3 ember esett áldozatul. Kettő Genuában, egy pedig Triestben. A hőmérő egész Itáliában a fagypontra alá süllyedt és nagymennyiségű hó esett Olaszország déli részeiben is.

Párisban eső, a Tátrában hatvanötcentis hó esett.

Az abnormis időjárásról a késő éjszakai órákban befutó táviratok ezeket mondják: Párisból táviratozzák: Ma kora hajnal óta szakadatlanul zuhog az eső. Az éjszaka volt hatalmas szélvihar rengeteg ablakot zúzott be. Mindenütt az uccán üvegcserepek. — Budapestről táviratozzák: Oroszország kivételével egész Európában Magyarországon észlelték a legnagyobb hideget. Az elmúlt éjszaka Csengeren mínusz 23 fok volt a hideg. — Olaszországban valóságos szibériai időjárás tombol. Firenzében az összes kutak és az Arno folyó befagyott. A fagy csökkenése egyelőre nem

TAGADHATATLAN,
hogy más sorsjáték az egész világon, vagy bármiféle spekuláció nem nyújt oly kedvező nyeresi esélyeket mint a

nagy osztrák osztálysorsjáték!

Számos és hasonlíthatatlan óriási nyeremények:

13.000.000

(Tizenhét millió Lej.)

Jutalom és nyeremények:

12.000.000

6.000.000

2.400.000

etc. stb. Lej összesen 50.000 nyeremény, több mint

egynegyed milliárd Lej.

Azonnali kifizetés minden esetben államflanz van biztosítva!

Semmilyen megtérüléstől, egyáltalán semminemű levonást!

Az összes sorsjegyek lefe okvetlen nyer! A sorsjegyek olcsók és pedig:

Egész	Fél	Negyed
800 Lej	400 Lej	200 Lej

Fizetendő a sorslevél vétele után! A megrendeléseket haladéktalanul küldi a szerződés nyereségnyereményre vonatkozó mindenütt és t. olvasóinknál már 30 év óta legjobban ismert

Fritz DORGE bank

Wien I/A, Kärntner Strasse 43.

Húsz kezdődik már 1927. december 23-án.

Központunk: **DORGE FRIGYES bank r. t.**

Budapest, Kossuth Lajos-ucca 4. készséggel küld hivatalos tervek, sorsjegyeket, nyereségnyereményre vonatkozó mindenütt és t. olvasóinknál már 30 év óta legjobban ismert

várható, sőt további hősiljedéstől tartanak. A Duna Regensburgtól Mohácsig zajlik. Több helyen megállt a jég. Pozsony közelében 50 autó a hófűvésben elakadt. Ótátrafüreden ma délután 65 centiméteres hó esett.

SPORT

O Téli vízipólo Budapest. Budapestről jelentik: A téli kupáért folyó vízipóloküzdőlemben az UTE meglepetésszerűen megverte az FTC bajnokcsapatát 5:3 arányban.

O Magyarország a téli olimpiáson. Budapestről jelentik: A Sant Morizban rendezendő téli olimpiászra Magyarország Eötvöst, Szendét és Erdélyt nevezte be.

O Ping-pong bajnokság Pesten. Budapestről jelentik: December 25-én kezdik meg a budapesti ping-pong bajnoki versenyt, amelyre több mint százan neveztek be.

O Olimpiai uszoda Amszterdamban. Amszterdamból jelentik: A jövő év tavaszán megkezdik az olimpiai uszoda felépítését.

APOLLO

CSÜTÖRTÖK

Exentrikus herceg.

Igazalmas kalandorfilm 7 felvonásban.

Főszerepben:

Ellen Richter — Evi Ecs.

Ezt megelőzi:

„LÓVERSENY”.

Burleszk 2 felvonásban.

5, 7 és 9 órák

U R A N I A B A N

E
Ki volt az a legszoborépítő nő? retti filmben.
V
A

Mulattató vígjáték.

HARRY PIEL
HARRY PIEL
Karácsonykor. HARRY PIEL

H I R E K.

Gondatlansággal

vádolnak két timisoarai orvost.

Egy operálás alkalmával tampon felejtettek a sebben. — Nagy feltűnést keltő tárgyalás a timisoarai törvényszéken.

(Az Aradi Közlöny tudósítója.) Rendkívül érdekes tárgyalás folyt le ma a timisoarai (temesvári) törvényszéken. Két odaváló sebész állott vádlottként a bíróság előtt. Az volt a vád ellenük, hogy a múlt évben megoperálták egy orvoskollégájuk feleségét és egy szerencsétlen véletlen folytán az asszony hasüregében bentmaradt egy tampon. Egy harmadik, érdektelen ember feljelentése folytán a timisoarai (temesvári) ügyészség gondatlanság miatt okozott súlyos testi sértés címén emelt vádat a két sebész ellen. A mai ítélet tárgyaláson az egyik megvádolt orvos kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Világhírű professzorokkal is megesett már, hogy tampon, sőt csipeszt is felejtettek bent a megoperált beteg hasüregében. A beteg különben az operáció után teljesen meggyógyult és az eset csupán szerencsétlen véletlennek tulajdonítható. A feljelentést különben ellene indított házszabály tartja. A másik orvos kijelentette, hogy a tamponok ellenőrzésére nincs biztos módszer. Ő különben is felajánlotta a hasüreg röntgen felvételét, de ezt már Jacobovici kolozsvári professzor végezte el.

Sok vita folyt aztán a vád és védelem részéről arról, hogy tisztán jogi esetnek tekintés-e az ügyet vagy pedig hallgassanak ki orvosi szakértőket is. A bíróság végül elrendelte Grigorie egyetemi tanár és dr. Candea (Aurél) szakértőként való kihallgatását. A megoperált nő férje nem kívánta a két orvos megbüntetését, csupán a vétkességet kívánta megállapítani, hogy kártérítési igényvel léphessen fel. Az asszony pedig kijelentette, hogy őt az ő határozott kívánságára operálta meg a két orvos. Különböző tanúkihallgatások után a törvényszék a tárgyalást elnapolta.

— Zenetiltalom karácsony szentestéjén. Az aradi államrendőrség közli, hogy szombat este, karácsony előestéjén színházak, mozik és egyéb nyilvános szórakozóhelyek szünetelnek, kávéházakban és vendéglőkben a zene tilos.

— Rádióforgalom Ausztria és Törökország között. Bécsből táviratozzák: Ausztria és Törökország között ma ünnepélyesen megnyitották a rádióforgalmat.

— Megszűnt a telefonforgalom Arad, Cluj és Bucuresti között. Az országban dúló hóviharak és kemény fagy következtében a telefon- és táviróforgalom aradi relációiban mára igen nagy zavarok álltak be. Arad, Cluj és Bucuresti között ma egész napon át szünetelt a telefon- és táviróforgalom s így az összes bucaresti-i és erdélyi hírek, valamint a parlamenti és politikai tudósítások teljesen elmaradtak. A budapesti táviróvezetékben is nagy kárt okozott az abnormális hideg, amelynek következtében a táviróhuzalok elszakadtak, aminek jele az, hogy a mai budapesti tudósításaink csak rendkívül hézagosan s szokatlanul nagy késésekkel érkeztek szerkesztőségünkbe.

— Német vicekonzul Lugoson. Bucurestiből jelentik: A régenstanács tegnap megadta az egzekvaterát Winkler Losch lugosi lakosnak, akit Lugos székhellyel Németország vicekonzuljává neveztek ki.

— Garázda emberek éjszakai duhajkodása. Az aradi államrendőrség eljárást indított Dobra József és Juhász János aradi magánhivatalnokok ellen, akik az éjszaka a város különféle helyein nyilvános botrányokat okoztak. Egyik éjjeli mulatóhelyen kezdték meg a duhajkodást, majd az uccán megtámadták Herzfeld Alfréd autótállalkozót, akit egy katonai járőr mentett meg az ittas emberek kezei közül. Később a Metropol-kávéházba mentek és ott folytatták a „mulatozást”. A rendőrséget figyelmeztették a garázdálkodó emberekre, akik éppen aztán megindult a szigorú eljárás.

— Karácsonyi ajándékok nagy választékban Hegedűsnél.

— Auszterveil Lászlóné temetése. Néhai dr. Auszterveil Lászlóné halála általános és mély részvételt váltott ki Arad lakossága körében. Az elhunyt uratasszonyt ma délután temették el és a Bul. Carol I. (Erzsébet-körut) 75. számú házban megtartott gyászszertartáson ott láttuk Aradváros előkelő társadalmát. A ravatalt koszorúk tömege borította és már a délelőtti folyamán számosan keresték fel az elhunyt mélyen sujtott gyermekeit, hogy őszinte és meleg részvétüket nyilvánítsák. A gyászszertartás, melyen képviseltették magukat az aradi nőegyletek is, délután fél három órakor vette kezdetét. Dr. Vágvölgyi Lajos főorvos szívekhez szóló beszéde után Weisz főkéntor gyászadalai csendültek fel. A ravatal körül könnyeztek az elhunyt gyermekei és legközelebbi hozzátartozói; a gyászoló tömegben is nagyon sokan siratták meg az elhunyt uratasszonyt. A hialotaskocsit a résztvevők hosszú sora kísérte ki a temetőbe.

— A szegedi egyetem új rektora. Szegedről táviratozzák: A hátralévő tanévre Issekutz Bélát választották a szegedi egyetem rektorává.

Nagy árkedvezmény!

Üzlet átalakítás előtt mindent

olcsóbban vásárolhat!

Szabó droguerriában!

— Magyarország hercegprímásának pápai címere. Rómából jelentik: Dr. Serédi Jusztinián hercegprímás megállapította már főpapi címerét. A címer közepén kétfelé osztott, a címerpajzs bal oldalán kékmézében ágaskodó turulmadár, amelynek karmaiban fehér könyv van „Justicia” felirással. A jobboldalon alul piros mezőben Pannónia-halmát jelképező zöldszínű hármashalom, rajta a Benedek-rend fehér keresztje. — Serédi Jusztinián dr. és a vele egyidejűleg kinevezett új bíbornokok ma audiencián jelentek meg a pápa előtt, aki minden különösebb ünnepség nélkül nyújtotta át a bíbornokok kinevezéséről szóló dekrétumot. Bethlen István gróf, Vass József és Wlassits Gyula báró üdvözlő távirataira Serédi válasza ma megérkeztek Budapestre. Zsitvay Tibor képviselőházi alelnök a Ház nevében levelben üdvözölte Magyarországot új bíboros hercegprímását.

Most az ideje,

hogy a boldoguláshoz az első lépést megtessz. Január hó 18-án kezdődik a csokszilvák osztás sorsjáték húzása, mert is rendeljen azonnal egy sorsjegyet a sorsjátékról közismert **Ungár bankháznál Kosice (Kassa) Malom-ucca 20.** A sorsjegyek árát egész 50 kor. 400 lei, fél 40 kor. 200 lei, negyed 20 kor. 100 lei, nyolcad 10 kor. 50 lei. Prospektussal és felvilágosítással szívesen szolgál nevünk bankháza. Diszkrét szállítás, kulcsos kiszolgálás. — Elárulók és ügyelők felvételnek.

— Betörés Aradon. Kiss Ede Str. Bihorolui (Bihari) ut 36. számú ház lakója feljelentést tett a rendőrségen, hogy lakásába betörték és onnan különféle holmikat loptak el. A rendőrség megindította a nyomozást.

Játékárk rendkívüli választékban Hegedűsnél.

— Bécsi orvos szenzácós kezelési módja. Dr. Böhrer Lőrinc, a bécsi balesetkórház sebészeti osztályának vezetője új módot talált fel a balesetektől származó törések, ficamodások és zúzódások gyógyítására. A professzor egyesíti a sebészeti és ortopedikus kezelést, oly módon, hogy a műtét után azonnal megkezdődik az u. n. utókúra is, amelyet eddig csak hónapok múlva alkalmaztak. Ez megakadályozza azt, hogy tagrövidülések, bénulások álljanak elő és tökéletesen gyógyultvá teszi a balesetet szenvedett munkást, nem pedig munkaképtelenné, mint az eddig sok esetben előfordult. Dr. Böhrer legutóbb előadást is tartott új gyógy módjáról, amely alkalommal statisztikai adatokkal bizonyította be, hogy az új gyógykezelés hatalmas arányban csökkenti a baleset folytán munkaképtelenné váltak számát.

Frakk és smokingok a lelegegészségesebb kivitelben:

SÁMSON JAKAB

uriszabó terméiben készülnek
uj Neuman-ház, I. em. Szűvet nagy raktár.

„CHIC” HEGEDUS & GOLDMANN
— ARAD. —
Dacia szállóval szemben.
REGGELI KABATOK
PYJAMAK
PULOWEREK
és más URIDIVAT cikkek nagy választékban

— Furfangos vasúti család. Budapestről jelentik: Az elmúlt éjszaka a Debrecenből Budapestre érkező személyvonatba három elegánsan öltözött férfi szállt be. A három idegen szerencsésjátékot kezdett három gyűszűvel a járatba. Csak néző utazókat is belevonták a játékba. Hamarosan vagy ezer pengőt nyertek össze, amikor az egyik utas észrevette, hogy csálnak. Felelősségre vonta a játékosokat, akik az első állomásnál megszöktek. Az utasok Szolnokon feljelentést tettek azonban a csalók már sehísem voltak találhatók. Érdekes, hogy az utasokat annyira kifosztották, hogy egy asszony részére gyűjtést kellett rendezni, hogy továbbutazhasson.

Legjobban jár, ha
WIMPASSING
hőcipőt vásárol.

— Corda Mária válik. Hollywoodból igen érdekes hír érkezik, amely azt mondja, hogy Mindszenthy Tibor, akit Fedák Sári Valentino utódjává vitt ki Hollywoodba, eltérte azokat a gyöngéd szájakat, amelyek Pesthez kötődtek és beleszeretett Corda Máriába. Corda Sándor kiváló filmrendező feleségébe. Corda Mária viszontszereti Mindszenthyt és válni készül az urától. Művész-körökben élénken tárgyalják Hollywoodnak magyar vonatkozású nagy eseményét, vannak, akik hűatlanságot, akik nemeztést emlegetnek, de abban mindenki megegyezik, hogy a hír felette szenzáció.

— Pataky Sándor képkiallítása vasárnap nyílik meg a Kulturpalotában.

— Magyar bort és Törley-pezsőt csempészett évek óta a bécsi Tabarin tulajdonosa. Bécsből jelentik: A bécsi pénzügyigazgatóság detektívei tegnap este meglepetésszerűen megjelentek a Tabarin ismert mulatóhelyen és átkutatták a pincét. A nyomozás következtében megállapítás nyert, hogy a Tabarin tulajdonosa, Brett Adolf már évek óta nagy mennyiségben csempészett magyar bort és Törley-pezsőt Bécsbe. Brett Adolfot és pincemesterét még az éj folyamán a detektívek előállították a pénzügyigazgatóságon, ahol kihallgatásuk reggelig tartott. Brett és üzletvezetője szabadlábban maradtak, az eljárás azonban csempészés és család címén megindult ellenük.

Angol gyapju trikó-kelmék
KELL és KRAUSZ-nál Arad.

— Az Iparos szabadegyetem második előadása. Prohászka László dr., a neves aradi orvos és fajbiológus ma este az Iparos Otthon nagytermében magas nivóju előadást tartott a szociálbiológia és az egészségügy köréből. Az írási anyagot magába foglaló tudományágat röviden ismertette, kifejtette a Mathes-féle elméletet, amely szerint a föld nem képes élelemmel ellátni a folyton szaporodó emberiséget. Prohászka dr. előadását a nagytermet zsúfolásig megtöltő közönség percekig zajos tapssal honorálta.

— Lelegegészségesebb női ridikülők Hegedűsnél.

— Biztosítás zavargás esetére. Galatiból jelentik: A londoni „Loudex Poco” galati-i ierakata tegnap táviratot kapott a cég központjából, hogy a fiók a több milliós értékű raktárakat haladéktalanul „biztosítsa” bárminő zavargások esetére is s egyuttal küldjön kimerítő és megbízható jelentést a legutóbbi lefolyt eseményekről és a jelenlegi gazdasági állapotokról. Hasonló utasítást kaptak a többi angol cégek galati-i lerakatai is.

— Irodák makulaturáját veszi Kerpel István.

— Autótulajdonosok jelentkezése. Az aradi államrendőrség felhívja az összes autótulajdonosokat, hogy január 1—10-ig irataikkal jelentkezzenek a közlekedési ügyosztálynál.

— Minőség, nem a mennyiség döntő a táplálkozásban is. Aki a mai nehéz időkben helyt akar állni, az Ovomaltine rendszeres használatával képes leginkább fenntartani teljes munkaképességét.

— **Sofförvizsga Aradon.** Az aradi államrendőrség értesíti az érdekelteket, hogy január 3-án sofförvizsga lesz. Ma miniszteri rendelet érkezett, amely szerint a vizsgadíjakat és egyéb illetékeket ezáltal nem a rendőrségen, hanem a pénzügyigazgatóságon kell befizetni. A befizetett illetékekről szóló nyugtákat mellékelni kell a vizsga engedélyezése iránt benyújtott kérvényhez.

A szájszűrés formaldehydés fertőtlenítését végző és fertőző betegségektől óvja meg magát, ha rendszeresen szopogat ANACOT pastillát.

— **Itt az alkalom most kevés kiadással egy nyereget nyerni!** Bővebbet a mai lapunkban találhat Fritz Dörge bank, Wien, I.—A. Kärtnerstrasse 43. hirdetésében. Siessen, mert elkészik!

— **Karácsonyra könyvek olcsón Kerpelnél.**
— **Thémes álarcosbálja** január 14-én a **Új nagyteremben.**

— **Csodás karácsonyfadíszek Kerpelnél.**
— **Karácsonyi képvásár** Magyar Ilma műttermében naponta 2—5-ig, Strada Romanului 5.

— **Nyakkenőbő legolcsóbban** vehet Transylvania ernyőruházában.

Megbukott „Felsőszilézia ura“.

Lengyelország egykor leghatalmasabb emberének karrierje és szegyenletes összeroppánása. — Pilsudski semmivé tette az egykor világhíres Korfiantyt.

(Az Aradi Közlöny varsói levelezőjétől). Hét év előtt Európa egyik legsűrűbben említett férfinja, Korfanty, „Felsőszilézia ura“ volt Korfanty, a lengyel nacionalisták egyik vezére, egyúttal az új lengyel állam leghatalmasabb vállalkozója volt. Korfanty nélkül nem jöhetett létre nagyobb izület Lengyelországban. Hat-hét év előtt fejébe vette, hogy elszakítja Németországtól Felsősziléziát.

— Ha egész Lengyelország a feje tetejére is áll, megcsinálom, amit elhatároztam! — hajtogatta akkoriban Korfanty és valóban a lengyel kormány akarata ellenére ugynevezett felkelővel betört Felsősziléziába. Az antantbizottság Korfanti betörése után elfogadta a statusquót és Felsősziléziát felosztotta Németország és Lengyelország között. Így szerzett Korfanty értékes bányaterületeket Lengyelországnak kormányja szándéka ellenére. Akciójának sikerével egyidejűleg megkezdődött a kisebbségi sorba került németek iszonyú elnyomása.

Pilsudski miniszterelnök és Gracziński, Felsőszilézia vajdája, mindketten Korfanty elkeseredett ellenségei, most aztán véget vetettek ennek a nagyszabású politikai kalandor karrierjének.

Korfanty Németországban született, egy keletfelsősziléziai paraszt fiaként. A falu katolikus plébánosának felügyelete alatt képezte ki magát és a plébános jótevékenységét avval hálaálta meg, hogy később elkeseredett ellensége lett a katolikus papságnak. A háború előtt és alatt a német birodalmi gyűlés tagja volt és már akkor elhintette a poroszországi lengyelek között a gyűlölet magvát a németek ellen. A háború után megtalálta a kapcsolatot az antanttal és lapokat alapított Kattowitzban és Varsóban. Lapjaiban először a lengyel királyság megalakítása mellett agitált, majd amikor a republikánus gondolat diadalmaskodott Lengyelországban, a köztársaság hangos híve lett. Mindig ahhoz a párthoz dörgölgött, amelytől a legtöbb hasznot remélte, csak egyben volt következetes: a kisebbségek elleni gyűlölet hirdetésében.

Pilsudski miniszterelnök azonban nem tudta Korfiantynak megbocsátani, hogy egy ízben, néhány év előtt ellene foglalt állást. Kikérte a parlamenttől, amely felfüggesztette immunitását és kényszerítette arra, hogy vizsgáló bizottság elé álljon. A bizottság megállapította, hogy Korfanty politikai szereplését meggazdagodásra használta fel és kényszerítette arra, hogy különböző vállalatoknál viselt igazgatósági tagságairól lemondjon.

Igy Pilsudski és Gracziński felsősziléziai vajda anyagilag teljesen tönkretették Korfiantyt, aki jóvedelmének elvesztése folytán kénytelen volt varsói és kattowitzi lapjait beszüntetni. Pilsudski azonban tovább ment, összehívta az ugynevezett „marsall-bírósa-

got“, amely most kimondotta, hogy Korfanty olyan módon gazdálkodott, amely nem fér össze a jó erkölcsökkel és ezért a rendes bíróságoknak is foglalkozniuk kell majd tizelmével. Egyúttal kimondta a „marsall-bírósa-

Elpusztultak az Océán mártírjai.

Teljes lehetetlenség volt az elsüllyedt amerikai tengeralattjáró kiemelése. Emberi számítás szerint ma délben kiszenderedtek az eddig még életben volt tengerészek.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása). Az S. IV. amerikai tengeralattjáró személyzetének megmentése sikertelen maradt: nem lehetett az elsüllyedt hajót kimenteni, sem pedig a bennekedt személyzetnek levegőt és élelmiszert bejuttatni. Tegnap este a tengerészeti minisztérium felkérte rádió útján Amerika közönségét, hogy imádkozzon a tenger alatt levők megmentéséért. A kongresszus mai ülését is imával kezdték meg. Az imák azonban már nem nagyon használtak, mert emberi számítás szerint ma délben megfulladt az életben maradt legénység — hetvenórás emberfeletti kinlódás után.

hogy Korfanty nem méltó arra, hogy képviselő legyen és publicisztikai működést fejtessen ki.

Az ítélet következtében Korfanty, akiről néhány év előtt még uccákat neveztek el, a februári választásokon már nem léphet fel.

Ma délelőtt fél 12-kor adták a szerencsétlen emberek az utolsó életjele magukról. Morse-jelkével tudatták, hogy hanyatt fekszenek, hogy minél kevesebb levegőt fogyasszanak. Ma reggel még leszállt az elsüllyedt tengeralattjáró testvérhajója, amely halálsikoltásokat hallott a tengeralattjáróból. Dére megszűnt minden életjel: a szerencsétlenek kiszenderedtek. Miután élőlény a tengeralattjárón már úgy sincsen, a hajót csak a jövő év tavaszán emelik ki a tengerből. Az ügyben a napokban ül össze a szaktanács, amely valószínűleg megtiltja a tengeralattjárók gyakorlatozását a forgalmas partmenti helyeken.

Arad volt prefektusa

megtagadta hivatali szolgálatának teljesítését.

Miért indult meg belügyminiszteri vizsgálat Boneu Vazul ellen. — Arad megye beszüntette a volt prefektus főjegyzői fizetését.

(Arad, december 21.) Irtnk már arról, hogy Butoiu vezérfelügyelő Aradra érkezett s itt közigazgatási ügyben szigorú vizsgálatot tart, amely előreláthatólag csak a jövő hét elején nyer befejezést. A vezérfelügyelői vizsgálatot magát meglehetősen nagy titokzatoság és homály övezte körül s egészről mindössze csak annyit lehetett megállapítani, hogy a vezérfelügyelő Boneu volt prefektus bizonyos ügyek megvizsgálása céljából jött Aradra. A vizsgálat még nem ért véget, de ennek dacára ma jól informált körökből olyan adatokat kaptunk, amelyek jelentős mértékben fellebbentették a fátyolt a nagy titokban tartott és ugy lefolytatott vizsgálat tulajdonképeni céljáról és menetéről.

Egészen különös és szokatlan eset adott alkalmat a Boneu volt prefektus elleni vizsgálat megindítására. Emlékezetes, hogy amikor az Averescu-kormány egész váratlanul megbukott, az akkori prefektusnak, Boneu Vazulnak is távoznia kellett a prefektusi székéből.

Boneu Vazul, arra való hivatkozással, hogy ő csak delegált prefektusa volt Arad megyének, elhatározta, hogy a prefektusi székéből visszatér régi működése helyére, Aradvármegye főjegyzői állásába. Ezt megelőzően azonban egy havi szabadságot kért a maga számára, amit Laugier ezredes, a Stirbey-kormány delegált prefektusa meg is adott s amit Georgescu János jelenlegi prefektus is akceptált. Az egy havi szabadság leteltével azonban Boneu volt prefektus levélben arról értesítette Aradvármegye vezetését, hogy ő súlyos beteg s így szabadságidejének letelte dacára sem mehet be hivatalába s nem foglalhatja el régebbi állását. Több hónap telt így el és Boneu volt prefektus még mindig betegszabadságon volt. Erre Georgescu János prefektus jelentést tett a miniszteriumnak, majd két hatósági orvost küldött el Boneu Vazul lakására avval, hogy vizsgálják meg a volt prefektust és tegyenek jelentést egészségi állapotáról. A két orvos vizsgálata eredményül azt konstataálta, hogy a volt prefektus most már teljesen egészséges és semmi sem gátolja őt abban, hogy hivatalba járjon. Ennek dacára Boneu Vazul megmaradt amellett, hogy nem engedi meg egészségi állapotára a hivatalba való járást, mire a megye vezetősége beszüntette a fizetését.

A volt prefektus a határozat ellen felebbezésrel élt a miniszteriumhoz, amely Butoiu vezérfelügyelőt delegálta az ügy kivizsgálására. A vizsgálat még mindig folyik és az eddigi értesüléseink szerint a vezérfelügyelő már eddig is megállapította, hogy Boneu Vazulnak kötelessége lett volna szolgálatra jelentkezni és miután ezt nem tette meg, nem tarthat igényt fizetésére.

Jön!

Revü macska.

Lillian Harvey, Hans Junkermann
Harry Halm.
Apollo.

Németország fel akarta darabolni a monarchiát.

Diamandy külpolitikai leleplezése Jagowról és II. Vilmosról.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójának távirata.) Az Action Française most jelenti, hogy Diamandy, Románia párisi követe — mint már hónapokkal ezelőtt megirtuk — legközelebb kiadja háborús és háború előtti időből származó emlékiratait. A lap szemelvényeket közöl, amelyben Diamandy leírja a közte és Jagow német birodalmi külügyi államtitkár között 1912-ben Románban lefolyt beszélgetést, Románia akkor még a központi hatalmak szövetségese volt és Jagow bizalmasan közölte vele, hogy az osztrák-magyar monarchia a modern korban tarthatatlan állam-konglomerátum, amelyet fel kell oszlatni. Jagow jogosnak ismerte el Románia igényét Erdélyre, ugyanakkor azon-

ban hasonlóan vélekedett Német-Csehország bekebelezéséről a Deutsches Reichba. Diamandy szerint ez volt Vilmos császár nemzetiségi felfogásának titka, amelyet azonban úgy kívánt megoldani, hogy szövetségtársi viszonya Ferenc Józseffel szemben kárt ne szenvedjen.

— **RÁDIÓ-MŰSOR.** Csütörtök, december 22. Wien — Grác. 19.30. Énekari hangverseny. — Berlin. 11. Karácsonyi hangverseny. — Boroszló. 16. Szórakoztató hangverseny. — Frankfurt a. M. 19.30. Operett előadás. — Leipzig. 22.30. Táncczene. — Milano. 20.50. Operaelőadás. — Nápoly. 21. Operett szemelvények. — Pozsony. 19.10. Gramofonzene. — Prága. 19.30. Filharmonikus hangverseny. — Róma. 20.40. Zenekari hangverseny. — Zágráb. 18. Hangverseny. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 17. Szórakoztató zene. 22.35. Csángózene.

Az oradea-cluji expressz karambolja.

A nagy hideg miatt az expresszvonalat megállt a nyílt pályán és egy gyors-tehervonat beléje futott. — A vasutas-személyzet és az utasok közül többen megsérültek.

(Az Aradi Közlöny oradeai tudósítójának távirati jelentése.) Súlyos vonatösszeütközés történt tegnap délután az oradea-cluji vonalon. A 44-es gyors-tehervonat, amely másfél órával az expressz után indult ki az oradeai pályaudvarból, Kisbács és Nádas között, a nyílt pályán belefutott a hideg miatt megállni kényszerült expresszvonalba. A szinte áthatolhatatlan ködben ugyanis a teherszerelvény mozdonyvezetője nem látta a nyílt pályán gőzfejlesztés miatt megállt expresszvonalat és teljes sebességgel neki szaladt az expressznek. Az összeütközés igen heves volt és az expressz utasai között óriási pánikot idézett elő. A teherszerelvény személyzete közül Vágó János mozdonyvezető, Szodorai István kezelő és Motiu Tódor fékező, valamint két postás könnyebben megsebesültek. Az expresszvonal utolsó postakocsija és az azt követő III. osztályú kocsisúlyosan megrongálódott és a benne ülő utasok közül hatan kisebb-nagyobb zúzódásokat szenvedtek.

Az új góthai almanach meséi...

Mit csinálnak a Romanovok, a Habsburgok és a Hohenzollernok?

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) Most hagyta el a sajtót a híres góthai almanach 1928-iki évfolyama, amelyből érdekes adatokat tudunk meg az összeomlott birodalmak detronizált uralkodócsaládjainak sorsáról. A legkevésbé — ugylátzik —

Romanovok

tudnak beilleszkedni változott helyzetükbe. A legrosszabbul Nikolajevics Miklós nagyhercegnek megy a sora. Az orosz hadsereg egykori főparancsnoka jelenleg 71 éves és Franciaországban, Seine-et-Cise megyében él az ugynevezett choignyl kastélyban teljesen elhagyatva. Anyagilag sincsen vajmi jó helyzetben és rokonaival már régen összeveszett. Cyrill nagyherceg, aki a góthai almanachban mint a „minden oroszok cárja” szerepel, felváltva Coburgban, Nizzaiban és a Bretagneban levő sabroni kastélyban él, nagy fényűzést fejtve ki. A többi Romanovok el vannak szórva az egész világon. Legtöbben közülük Párisban és a Riviérán élnek. Xenia nagyhercegnő, a bolsevisták által 1919-ben meggyilkolt Mihailovics György nagyherceg leánya William Leeds newyorki nagyiparoshoz ment feleségül. Ebben az esztendőben ment férjhez Kyrill „cár” husz esztendő leánya, Mária is, még pedig Károly leiningeni detronizált uralkodóherceghez.

Hasonló módon el vannak szórva a

Habsburgok

is. Zita excsásznő, amint ismeretes, Spanyolországban, Lequeitóban él gyermekeivel. Legidősebb fia, Ottó Ferenc József, aki ez év novemberében töltötte be 15. életévét, néhány hónap óta Luxemburgban folytatja tanulmányait. Jenő főherceg címe röviden ez: Basel (Svájc), Hotel Drei Könige. Néhai IV. Károly anyjának, Mária Jozefa főhercegnének címét a góthai almanach így tünteti fel: Geiseltasteig, Nördliche Korostrasse 13. Utolsó posta: Drosshesselohe bei München. A Habsburgok között két érdekes adatot találunk még. Vilmos főherceg, akit a központi hatalmak a breszt-litovszki béke után Ukrajna királyának szemeltek ki, Wassil Wyschywanyi néven az ukrán vadászok ezredese. A fiatal Lipót főherceg, aki a nyáron Széchenyi László gróf washingtoni magyar követtel való afférje kapcsán beszéltetett magáról, feleségével, született Nikolics-Podrincka Dagmár bárónővel Hollywoodban él és foglalkozása filmszínész. Statiszta szerepeket játszik.

Az egykor hatalmas, nagyhirű, óriási családot jelentő

Hohenzollernek

közül Vilmos excsászár második fia, Eitel Frigyes mint egyszerű mezőgazda szerepel a góthai almanachban. Henrik porosz hercegnek, Vilmos excsászár öccsének második fia, Zsigmond herceg Guatamalában élt eddig mint a Schulbach, Sapper & Co. kereskedelmi vállalat alkalmazottja. Egy fél év előtt kilépett a cég szolgálatából és most feleségével, Sarolta Agnes altenburgi hercegnővel és újszülött fiával Costaricában telepedett le ültetvényesként. Bernát szász-meiningeni herceg Dél-nyugatafrikában gazdálkodik, bátyja, György herceg Meinigenben ügyvédi praxist folytat.

Galsworthy, Herrenhaus
és or Ferenc könyvtárában Arad

A többi német uralkodóházak tagjai közt is találunk érdekes feljegyzéseket. Mária Augusztia anhalti hercegnő, Vilmos excsászár öngyilkos fiának, Joachimnak özvegye egy egyszerű wiesbadeni kereskedőhöz ment másodszor feleségül. A hercegnő fivére, Joachim Ernő, Anhalt utolsó hercege az ottani színház karmestere és rendezője. Tavaly feleségül vette Stickerdt Ottilia színésznőt, a plaueni színház volt intendánsának leányát. Az almanachban szerepel ezuttal először az 1884-ben elhunyt XX. Henrik, reuzi herceg özvegye, Loisset Klótild volt cirkuszlovárnő, aki jelenleg 70 éves és Brüsszelben él. Henrik herceg miatta mondott le a múlt század derekán a reuzi trónról. A lippei fejedelmi családba is bevonult a demokrácia. Mária Adelheid hercegnő férjhez ment Konopacki János nyugalmazott miniszteri tanácsoshoz és jelenleg Berlinben él. Ugyancsak Berlinben lakik Lippe volt trónörökös, Ernő herceg feleségével, Ricken Saroltával. Anna Krisztina hercegnő viszont Oswald Vilmos hannoveri ügyvéd felesége lett.

Volt aradi színész nagy sikere Budapesten.

Felfedezték Pesten Várnay Jenőt, az aradiak régi kedvenc színészét.

(Arad, december 21.) Bizonyára sokan vannak olyanok az aradi színházlátogató közönség tagjai közül, akik emlékeznek még azokra az időkre, amikor nem kellett az emberek kultúravészt kiáltó cikkekkkel és prefektusi megnyugtató nyilatkozatokkal csábítani arra, hogy megtöltsék esténként az aradi színház nézőterét. Ezekben a legendás időkben, hosszú éveken, ha jól emlékszünk: évtizedeken át játszott az aradi színpadon egy nagyon tehetséges prózai színész: Várnay Jenő. Nagyon szerették Várnayt az aradiak, sok meleg, forró sikert köszönhetett neki a direktió, meg a publikum és hogy most évek múltán irunk róla, az csak azért van, mert Várnay Jenő a napokban beigazolt egy régi, ismert tételt és pedig azt, hogy a tehetség nem kallódik el, előbb vagy utóbb kibugyan, megnyilvánul és a tümeg frenetikus tapskánban hajt fejét előtte. „A derék nem fél az idők moha-tól”, ahogy klasszikus Berzsenyi Dániel mondá.

Várnay Jenő, mint tudjuk, az impérium-változás után, népszerűségének tetőpontján, talentumának erejében bizakodva, elhagyta Aradot, repatriált, mint annyi más és felment a magyar színész-Mekkába: Budapestre. Ott, a magyar metropolisban aztán egyszerre eltűnt az ezerek között. Kis ideig még csak lehetett róla hallani egyet-mást, hogy hova szerződött és mit játszik, de aztán megszűnt ez is. Leikes aradi tapsolói közül sokan azt se tudták talán már: él-e Várnay, vagy meghalt.

Nos, hát él Várnay Jenő, sőt felcsillogott a pesti színpadon, a lapok külön emlékeznek meg róla: név lett Várnay Jenő Pesten. Az Aradról elszármazott kitűnő művész jelenleg a Bélyárosi Színház tagja és az ott műsorán levő „Nászéjszaka” c. operettben játszik egy epizód szerepet. Várnay azonban ezt a mellékalakot úgy formálta meg, hogy a premieren 17, az utána való estén 13, a harmadik estén pe-

ERZSEBET MOZGO.

Ma d. u. 5, 7 és este 9 órákor utóljára
Pasar kiállítás, művészi kép.
Szendrői Valdi és Eszterházy Agnes grófnővel
a főszerepben.

Az élő álarc.

Pirandello: IV. Henrik c. regénye filmen.
Rendes első helyérek. Kibővített zenekar.

Legközelebb: Patt és Patachon legjobb filmje.

dig 22 nyiltszini tapsot kapott. Bizonyos rezignációval írják a pesti lapok, hogy „Várnay bácsi” neve nincs a milliós gázsis sztárok névsorában, hanem csak egyszerű katonája a színpadnak.

Ugyilatszük azonban, csak „volt” közkatonára, most már Várnay Jenő. Most már megkapta, ha öregkorára is, a tiszti rangot.

ERZSEBET MOZGO. érdekes cikkek és aktuális közlemények tartkítják az ARADI KÖZLÖNY nagy Karácsonyi számát.

Uj rend a CFR.-nél.

Szabályozták a vasuti szállítást. — Csoportokba osztották az áruküldeményeket.

(Arad, december 21.) Az aradi üzletvezetőség ma érdekes rendeletet kapott a CFR vezérigazgatóságának forgalmi osztályától. A rendelet az áruherakodást és vagonirányítást szabályozza. Az első csoportba tartoznak a gyors- és teheráru-csomagok, a munkáscsoportok, a hullák és a gyorsáru gyanánt feladott teljes vagonrakományok. Ezen áruk után a gyorsáru díjakat kell fizetni, vagy a tarifa-szabályzatban előírt okmányokat kell bemutatni arról, hogy a feladott áru gyorsáruként szállítható. Ezeknél az áruknál azt is lehet kérelmezni, hogy a személyvonatokkal szállítsák és a kerületi igazgatóság jogosult ezt az engedélyt meg is adni.

Ha nincsen elegendő vagon az összes feladott áruk elszállítására. Ekkor a kedvezményes csoportba tartozó áruk elsőbbséggel bírnak. Ezek: A CFR. minden áruja, a könnyen ronlandó áruk (nyersrus, sör, nyershal, állatok, élő növények, gyümölcs, főzelék és zöldség), a monopolnak szükséges áruk (só, dohány, gyufa), robbanó és gyúlékony anyagok, azokon a napokon, amelyek speciális robbanóanyag-vonatok közlekednek, az operatív jellegű, sürgős katonai csapatok, felszerelési szállítmányok, a királyi háznak feladott szállítmányok, azon vállalatok szállítmányai, amelyek a vasut részére dolgoznak, bizonyos időszakokban a vezérigazgatóság által igényelt áruknak minősített áru, továbbá pedig azon áru, amelyre vonatkozólag a vezérigazgatóság határozott berakodási kvótát biztosított, így liszt, mész, cement, szén, fűrészáru, stb. Az első csoportba tartoznak még a petróleumtermékek, a dunai és tengeri kikötők importáru, a hatóságok sürgős jellegű szállítmányai, a vasuti személyzetnek címzett tüzfűszállítmányok, ásványvíz, ültetvények, élőfák és csemeték, cirkuszok, panorámák, a resicai műveknek szóló ócskavasküldemények, a főváros részére feladott buszszállítmányok, a katonaság részére feladott buza, a nyomdapapiros bármilyen címre, a mütrágya, tej, sajt, tojás, mezőgazdasági gépek, bór hulladékok, a posta részére feladott oszlopok és építőanyag, valamint az az áru, amelyet valamilyen defektus folytán másik vagonba kellett átrakni.

Az összes, itt fel nem sorolt áruk a második csoportba tartoznak, amelynek berakodása csak akkor történhetik meg, ha az első csoportba tartozó árukat már bevagonirozták. Az új szabályzat január 1-én lép életbe.

KAPHOZOMANYT,

ha beira'kozik a

DANUBIA BIZTOSITO-hoz.

Aradi vezérügynökség: Str. Braşianu (Weltzer János-
uoca) 7., II. Arad és Hunyadmegyére helyi képviselők és ügynökök felvételnek. 6590

Óriási áreszállítás! ANITIÉ-rendszer! 20%-os engedmény!

Karácsonyi árusításainkat megkezdtük, árainkból 20%-ot leszámítunk.

Nagy választék női téli kabátokban, szőrme bundákban, leányka kabátokban, szövet és selyem ruhákban.

Különlegesen szép áruk!!!

VICTORIA női confectio divatház Arad, a Dacával szemben.

A Ma problémája.

Néhány komoly szó az éjszaka bűnös világáról. — Felszabadítás, vagy még szigorubb ellenkezés oldja-e meg a nagy kérdést.

Reglementáció vagy abolicció? Rendszabályozás, vagy annak megszüntetése? Ez a kérdés. Már a legrégebb időkől fogva, az ókortól egészen napjainkig, igyekeztek a nemli betegségeket az ugynevezett reglementációval, azaz rendőri, erkölcsrendészeti rendszabályokkal leküzdeni. A dolgot egész egyszerűnek képzelték. A prostituáltakat, legalább is a hivatásosokat nyilvántartják, orvosi vizsgálat alá vetik, a betegeket kórházban kezelik és így tovább. Elméletben igazán egész egyszerűnek látszik a dolog. Az abolicció viszont éppen ellenkezőleg, minden erőszakosabb rendszabály mellőzésével, tisztán felvilágosító propagandával, neveléssel, tanítással igyekezett ugyanezt a célt elérni és a reglementációt egyenesen károsnak tartotta. Vajjon melyik az igazi? Ha csak a nyilvános prostitúciót tekintjük (hisz a magánprostitúció dzsungeljében eligazodni ugyis lehetetlen) a különböző országok statisztikáit — azokét, amelyekben még fennáll és azokét, amelyekben már eltörölték a reglementációt — összehasonlítva sem tudjuk a kérdést eldönteni. A nemli betegségekről készült statisztikák ugyanis, a sok hibaforrás miatt mindenütt szerfelett hiányosak és megbízhatatlanok. Annnyit azonban már látunk, hogy a reglementáció a maga időszakos kötelező orvosi vizsgálatával még a nyilvántartott prostitúciónál is csődöt monl. Ennek egyik oka a nemibetegségek természetében rejlik, melyeket a legelkülönösebb vizsgálatot és legideálisabb felszerelést is feltételezve, sem sikerül minden esetben pontosan konstatálni. De még ha ezt lehetségesnek vennénk is még akkor is az egyes vizsgálatok közötti időben bő alkalom nyílik a fertőzésre. Az ilyen szerencsétlen hivatásos nő hetenként átlag 100—150 látogatót fogad és ha például közvetlenül az orvosi vizsgálat után fertőződik, valamennyi látogatóját tovább fertőzi, ha később, akkor csak azok egy részét, de a legközelebbi vizsgálat idejéig feltétlenül fertőzőképes marad. Az egész vizsgálatot tehát ez esetben illuzóriussá vált és talán nem is lehetne olyan gyakran végezni, hogy a fertőzés elkerülhető legyen.

Sajnos, azt látjuk, hogy az orvosi praxisban előforduló esetek oroszánrészt ma is a hivatásos prostituáltak által fertőzöttek teszik ki. Ehhez hozzájárul még az a körülmény is, hogy az orvosilag ellenőrzött nőket veszélytelennek tartják és a legelemibb óvórendszabályok megtételét is elmulasztják. Az elmondottakból logice az következne, hogy ne csak a prostituáltakat, hanem az azokat látogató férfiakat is vessék vizsgálat alá és így a vizsgálatnak mindkét nemre való kiterjesztése által, a fertőzések, ha nem is teljesen elkerülhetők, de minden esetre erősen leszoríthatók lennének. Ennek a kivitele, sajnos, azonban utónisztkus. Az abolicionisták azt állítják, hogy azokban az országokban, amelyekben minden rendszabályt megszüntettek, a

nemli betegségek csökkentek volna. Miben lenne ez magyarázatát? Csakis abban, hogy a felvilágosító, nevelő propaganda hatása alatt az egyén saját maga védi meg az egészségét, másrészt pedig minden kényszerítő rendelkezés megszűnével, a betegeknek nincs okuk betegségüket eltitkolni és jószántukból kezelletik magukat.

Tény az, hogy szociális és gazdasági be rendezkedésünk vezetett a mai prostitúciós rendszer kialakulásához és tény az is, hogy a baj valahol ennek gyökere körül van. Az igazság, mint általában mindenütt, a közeputon keresendő.

Alacsonyabb kulturájú országban a rendszabályozást eltörölni nem lehet, viszont felvilágosítással kell odahatni, hogy az fokozatosan gyengülhessen és végre egészen eltörölhető legyen. Maga a prostitúció a kulturával

semmiféle elvi összefüggésben nincsen és abszolute nem elvi posztulátuma annak, sőt inkább a kulturátlanságnak, mert amilyen mértékben süllyed az etikai érzés, olyan mértékben terjed a prostitúció és viszont. A másik fontos körülmény az volna, hogyha már van rendszabályozás, azt ne csak egyoldaluan a nőre alkalmazzák, hanem mindkét felet legalább is egyenlő elbánás alá kell venni. A prostitúciót (a tágabb értelemben vettét is) eltörölni ugy sem lehet, de legalább veszélytelené kell tenni és ez csakis magának az egyéneknek sikerül. A hangsúly a megelőzésen és nem az utólagos rendszabályon kell, hogy legyen. Megelőzni a bajt és nem utólag gyógyítani és ez talán egy betegségnél sem sikerül annyira, mint éppen a nemibetegségnél.

Dr. Szelle Károly.

Elkészült a francia—amerikai szerződés.

Az Unió külügyi államtitkára holnap mutatja be a washingtoni szenátusban.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Washingtonból táviratozzák: Kellog államtitkár holnap mutatja be a szenátus külügyi bizottságának a francia döntőbíró-sági szerződés tervezetét. A kormányznak ezt az eljárását politikai körökben szokatlannak tartják, mivel máskor csak a végleges szöveget terjesztették elő. Valószínűnek tartják,

hogy a kormány számol azzal, hogy néhány szenátor a szerződés ellen lesz. E ért a tervezet bemutatásával akarják kipuhadni a szenátus hangulatát és csak azután terjesztetik Franciaország elé a végleges javaslatot, amely Rooth és Briand javaslatainak összeolvastása lesz és magában foglalja a két állam békeszándékát.

Huszár Károly lett a magyar munkásbiztosító elnöke.

Horthy kormányzó Huszár Károly volt minisztert nevezte ki a munkásbiztosító elnökévé.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Horthy kormányzó Huszár Károly volt minisztert nevezte ki a munkásbiztosító elnökévé. Huszár Károlynak a budapesti munkásbiztosító pénztár elnökévé történt kinevezése következtében Huszár eddig viselt képviselőházi alelnöki tiszte megüresedett. A „8 Órai Ujság” értesülése szerint

a keresztény gazdasági párt Wolff Károlyt, Halber Istvánt és Homonnay Tivadart javasolja. Legvalószínűbbnek tartják Wolff Károly megválasztását a januári ülésszokon. — Itt írjuk meg, hogy a mai hivatalos lap közli a munkásbiztosító pénztár vezető tisztségviselőinek kinevezését is.

Dráma a viaszbabák között.

Szerencsétlen örült megrendítő rémisztés egy londoni plasztikumban.

(Az Aradi Közlöny londoni levelezőjének távirata.) Regénybe illő, véres dráma játszódott le tegnap este Londonban, a Walpole-féle panoptikumban. A panoptikumnak már régi idők óta mindennapos látogatója volt egy excentrikus egyén, aki katonaköpenyt, ahoz egyáltalán nem illő nadrágot és monoklit viselt és minden nap órák hosszat töltött el Stuart Mária művészi viaszszobra előtt, amely Anglia történelmének többi alakjaival együtt egyik alakja volt a Walpole-féle műintézetnek. A különös látogatót a személyzet amolyan csendes bolondnak tartotta.

Tegnap este 10 óra tájban, amikor már a panoptikum régen be volt zárva, Walpole, a tulajdonos és 18 éves fia, akik különben ugyanabban az épületben laknak, ávegyszörmpölésre ébredtek fel, majd revolverdörrenést hallottok. Lementek revolverrel felszerelve a panoptikumba és az ávegajtón át meglepetve látták, hogy a különös látogató revolverrel áll Stuart Mária szétlőtt vitrinje előtt, majd ráló a gipszszoborra, amelynek feje legrut. A furcsa látogató aztán pedig Cromwell figuráját vette célba. Ekkor Walpole le akarta fegyverezni, de a rejtélyes betörő lelőtte őt, majd maga ellen fordította a fegyvert. Walpole fia azonban közben ráugrott és így a golyó célt tévesztett. Az elősiető rendőrök megfékeztek a dühöngőt, akiről kiderült, hogy 30 éves orvostanhallgató és Harry Steelnek hívják. Valószínűnek látszik, hogy egy elmeháborodott rémtettéről van szó. A szerencsétlen Walpole meghalt.

Karácsonyi ajándék tárgyak beszerezhetők: VOJTEK és WEISZ

Manic-rök, fésű és parfümcsonták, diaokosarak, kölnivizek legzsebb kivitelben jutányosan

drogueriában, Arad. Tulajdonos: Ordelt László

KÖZGAZDASÁG.

Meghosszabbították az italmérési engedélyeket.

Egy esztendővel, 1929. január elsejéig, tolták ki az engedélyek érvényességét.

(Arad, december 21.) A készülő új szesz törvény gyökeres változásokat fog hozni az italmérési engedélyek ügyében és az érdekeltek körében érthető izgalom és tájékozatlanság uralkodik. Ebben a bizonytalanságban valamennyire határozott intézkedéseket tartalmaz a pénzügyminisztérium körrendelete, amelyet most küldött szét a pénzügyigazgatóságokhoz. A rendelet, amely átmenetileg szabályozza ezt a tizezernyi existenciára életbevágó fontosságú kérdést, kimondja, hogy mivel az új szesz törvény január elsejéig nem emelkedhet törvényerőre, meg kell változtatni az eddigi provizórikus intézkedéseket, amelyek tudvalevőleg úgy szólnak, hogy 1928. január elsején túl egyetlen italmérési bérletet sem lehet meghosszabbítani.

Az új helyzetre való tekintettel a pénzügyminisztérium a falusi korcsmákra vonatkozólag úgy döntött, hogy az olyan italmérési jogok, amelyeknél a fennálló szerződés január

elseje után jár le, érvényben maradnak a szerződés lejártáig. Az olyan italmérési engedélyeket, amelyeket az előző miniszteri rendelkezések alapján csak 1928. január elsejéig adtak bérbe, a községi előjáróság a prefektúra hozzájárulásával 1929. január elsejéig, vagyis egy évvel meghosszabbítja. A fenti rendelkezések olyan falusi italmérésekre is vonatkoznak, amelyek csak bor árusításával foglalkoznak. A városi italmérések tekintetében továbbra is érvényben marad az 1926. évi rendelet.

Az erdélyi italmérési engedélyek tekintetében az új pénzügyminiszteri rendelet kimondja, hogy azokat kivétel nélkül 1929. január elsejéig ezennel meghosszabbítja. Az olyan italmérési engedélyeket, amelyeknél a bérleti szerződés 1928-ban jár le, valamint azokat is, amelyeket az 1927. évi körrendelet alapján hosszabbítottak meg, vagy árverés, vagy közös megegyezés alapján szintén meg lehet hosszabbítani 1929. január elsejéig.

Zürichben 3.20, Párisban 15.75 a lej.

Helyi valutaárak. (December hó 21.)
Kifizetések: Berlin 38.75, Newyork 162, London 793.50, Páris 6.39, Milanó 8.85, Prága 4.81, Budapest 28.40, Zágráb 2.86, Bécs 22.90, Zürich 31.30. — Áru: Márka 38.50, dollár 161, angol font 790, francia frank 6.50, olasz lira 8.80, cseh korona 4.80, pengő 28.40, dinár 2.80, osztrák schilling 23, svájci frank 31. — Pénz: Márka 38, dollár 160.50, angol font 785 francia frank 6.30, olasz lira 8.60, cseh korona 4.75, pengő 28.20, dinár 2.75, osztrák schilling 22.80, svájci frank 30.50. —

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (December 21.)
Kifizetések: Páris 6.36, Berlin 38.60, London 790, Newyork 161.50, Milanó 8.79, Zürich 31.20, Bécs 22.80, Prága 4.79. — Valuták: Napoleon 650, német márka 38.80, leva 1.19, török lira 0.83, angol font 790, francia frank 6.59, svájci frank 31.50, olasz lira 9, drachma 2.15, dinár 2.86, dollár 161.50, lengyel zloty 19.60, osztrák schilling 23.10, pengő 28.60, cseh korona 4.75.

Zürichi tőzsdenyitás. (December hó 21.)
Berlin 123.67.50, Amsterdam 209.32.50, Newyork 517.50, London 2527.75, Páris 20.37.75, Milanó 28.09, Prága 15.34.50, Budapest 90.60, Belgrád 9.12.50, Bucuresti 3.20, Varsó 58.10, Bécs 73.15.

Zürichi tőzsdezárlat. (December hó 21.)
Berlin 123.62.50, Amsterdam 209.22.50, Newyork 517.25, London 2525.75, Páris 20.36.75, Milanó 28.07.50, Prága 15.34.50, Budapest 90.60, Belgrád 9.12.25, Bucuresti 3.20, Varsó 58.10, Bécs 73.12.50.

Ha ma megrendeli az
„ARADI KÖZLÖNY“-t
akkor az e hó végéig
megielenő példányokat, tehát
a gazdag tartalmu
karácsonyi számot is
INGYEN KAPJA!

Az előfizetést csak 1928. jan. hó 1-től számítjuk

— Karácsony hetében kiltolták az üzletek záróráját. Az aradi munkaügyi felügyelőség ma rendeletet kapott a munkaügyi minisztériumtól, hogy december 22., 23., 24. és 31-én, valamint január 5-én meghosszabbítja az üzletek záróráját. December 22. és 23-án az üzletek, így textil-, divatáru-, vas-, bőr-, papír-, könyv- és más kereskedések este 8 óráig, az összes élelmiszerüzletek pedig 9 óráig tarthatnak nyitva. December 24. és 31-én, valamint január 5-én az élelmiszerüzletek és a többi kereskedések este 9 óráig tarthatnak nyitva.

— Megdráma a liszt Aradon. Pénteken tartja Aradváros maximáló bizottsága december havi ülését. Az ülésre eddig egy kérvény érkezett be: az aradi malmosok kérik a lisztárak megfelelő emelését. Kérvényükben előadják, hogy a maximálást 700—720 lejes buzaáralapon készítették, míg ma 800 leibe kerül egy métermázsza buza. Így teljes lehetetlenség, hogy a jelenlegi maximális árak mellett a régi áron lisztet adhassanak. A város vezetősége mindenesetre jól megfontolja azt, vajon helytálló-e a kérelemnek, miután annak teljesítése esetén a kenyérvárak emelkedését sem lehet megakadályozni.

— Különös vádak a meghiusult francia kölcsön körül. Bucurestiből jelentik: Érdekeltek körökben, de az ország teljes közvéleménye előtt is élénk feltűnést keltett a Dimineata mai cikke, amely szerint a kormány legutóbbi párisi kölcsöntárgyalásai annál kevésbé járhatk eredményvel, mert ilyen kölcsöntárgyalások — nem léteztek. A lap szerint az ezekről a kölcsöntárgyalásokról szóló híreket egyes körök csak bizonyos okokból terjesztették, azonban szó sem volt arról, hogy a kormány komolyan foglalkozna egy nagyobb frankkölcsön felvételével. A Dimineata úgy tudja, hogy Antonescu és Oscar Chiriacescu csak információk végett jártak Párisban és a lej stabilizálásához szükséges előtanulmányokat végezték. Tudvalevő ugyanis, — írja a lap — hogy eddig még sem Franciaország, sem Olaszország nem stabilizálta valutáját, azonban e tekintetben komoly tanulmányokat végeznek már hosszabb idő óta. Chiriacescunak jutott most aztán az a szerep, hogy a francia és olasz pénzügyi körök előmunkálatairól tapasztalatokat szerezzen, míg Antonescu régebbi ajánlatok alapján csupán megkísérelte egy nagyobb — 40 milliárd lej értékű — frankkölcsön hitelezésének módjait megmutatni, valamint más vonatkozásokban információkat szerezni a lej stabilizálásának kérdésében.

Toloncuton

egy timisoarai bankigazgató.

Csendörök hozzák a határra Hauska igazgatót. — Raina-Rosenthal Gyulát a budapesti törvényszék szabadlábra helyezte.

(Arad, december 21.) Annak idején nagy szennációt keltett a Temesvári Szerb Takarékpénztár nagyszabású bűnügye, amelynek két fővádlottja Hauska Rudolf és Raina-Rosenthal Gyula vezérigazgatók, megszöktek Timisoaráról (Temesvárról), hogy ezzel rázzák le magukról a felelősség terhét. A bank hitelezőinek feljelentésére azonban megindult a nyomozás a bűnösök kézrekerítésére és megátalapították, hogy Hauska Bécsben, Raina pedig Budapesten tartózkodik. Mint megirtuk, mindkettőjüket letartóztatták és megindult ügyükben a kiadatási eljárás. Tegnap a bécsi államügyészség táviratilag értesítette dr. Lázár Kornél timisoarai (temesvári) ügyvédet, a hitelezők megbízottját, hogy minden előkészület megtörtént arra nézve, hogy Hauskát Romániába szállítsák, mert a kiadatási eljárás körüli formaságokat már elintézték. A távirat közli még, hogy Hauskát az osztrák határig osztrák csendörök és a román határig magyar csendörök kísérik, akik aztán a határon átadják a román hatóságoknak. A távirat vétele után dr. Lázár azonnal Bécsbe utazott és valószínű, hogy holnap már a bűnös vezérigazgatót átadják Romániának.

Hauskát Timisoarara (Temesvárra) való szállítása után kihallgatják és ez a kihallgatás a bankbukás összes kulisszatitkait fel fogja deríteni. Raina ügyében érdekes fordulat állott be. Rainát, a bank másik elfogott igazgatóját nem adják ki a magyar hatóságok, mert magyar állampolgárnak ismerték el és a timisoarai (temesvári) ügye Budapesten kerüli tárgyalás alá. A budapesti büntetőtörvényszék különben épen ma foglalkozott Raina letartóztatási ügyével és elrendelte azonnali szabadlábra való helyezését.

.....
NIVÓS. TÁPLÁLÁS lesz az ARADI
KÖZLÖNY karácsonyi száma.
.....

Ha sulyt helyez a sörminőségre:

mindenütt kérjen

temesvári sört!

Téli különlegességek:

RECORD-SPECIALA

magasfoku világos erősör,

ENGLISH-PORTER

nehéz, tápláló duplamalata sör.

! Karácsonykor !

ne hiányozzon asztaláról

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

„CORSO“ cukorkaüzlet

karácsonyi kiállítása megkezdődött

Arad, Bulv. Regina Maria 2. (Andrássy-tér.) Neuman-palota

Leggazdagabb választék cukorka és csokoládé különlegességekben. :: Szaloncukorka különlegességek újdonság friss és legjobb minőségben kapjanak

Milyen leszállított árak! Női és leányka felöltőkben Nagy karácsonyi összejövetel!

Új díjra meg saját érdekében, dus választékomból a utólagos lehetőségekkel... Hírlapokos egyének részlelfizetésre is kaphatnak!

Julia PLESZ Gyula cégnél, Arad.

Központi női és leányka felöltő nagyruházata. Str. Col. Piriol 5. (Vörösmarty-ucca) a színház hátsó bejáratával szemben.

20% engedmény! Kérem a címre jól figyelni! „AMITIE“ RENDSZER! 20% engedmény!

Karácsonyra

Dessert szalencukerkát, csokoládé fantasie figurákat. Naponta frissen készült tejszokoládét, Csokoládé-Desserteket. Ajándéknak legcélyszerűbb csomagolású dobozos Dessert-Csokoládét a lehető legelőnyösebben szerezhethet be:

Gábor Miklósnál Arad, Salacz-ucca és Andrássy-tér sarok.

„Gaby“-szalonban nagy karácsonyi vásár! Arad, Bulevardul Regele Ferdinand Olcsó és szép KALAPOK kaphatók. Arad, (v. József főherceg-ut) No. 11

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4. vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8. Illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40. vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kiadott szavak aláhúzódnak. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig yeszünk fel. Csak válaszlelvéllel ellátott kérdézősködékre válaszolunk. Ajánlatok, leírás levelek továbbításra megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

HAJHULLÁS és hajkorpa ellen a legjobb az EGGER-PETROL. — Kapható minden drogueráriában és minden gyógyszerárban.

DOMBORNOMÁSU névjegyek és levelepapírok minden papírkereskedésben megrendelhetők. 15301

ALKALMAZÁS.

KOMOLY, gyermekszerető leány, német nevelőnői állást keres, kezdő zongora tanítással hármikori belépéssel. Szíves megkereséseket „Komoly 23” jelzéssel az Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbítja. 6897

KEZDŐ IRODAKISASSZONY, ki gépről is tud azonnal felvétetik. Jelentkezni délután 3-tól Sándor Ferenc könyvkereskedésben. 10443

LAKÁS.

JOBBSZOBÁS LAKÁS fűdőszobával, mellékhelyiségekkel belvárosban január 1-re kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6886

VÉTEL ÉS ELADÁS.

KERDETT Nemessányi mesterhegedű sűrűsége eladó. Megtekinthető Hauser hangszerüzletben Str. Matei Cervin (Hunyadi-ucca) 4. 6872

BÖSENDORFER ZONGORA, hintaszék, női és férfi bundák, szőrmék, férfi öltönyök, antik butorok, antik órák, tizenkét személyes alpaca evőeszköz, paraván, zsolnai korsók, márkás porcelánok, szőnyegek, írógép, sodronyágyak, tükrök, szekrények, asztalok, székek, festmények, álló villanylámpa, asztali petróleumlámpák, dísz tárgyak, kézimunkák, díványpárnák, üvegszervizek, fotelok, írósztalok, háló, ebédlő, szalon berendezések, gyermekjátékok, mesekönyvek, sezlón terítő, stb. eladók. Salgóiné bizománvüzet. Str. Horia (Széchenyi-ucca) 1. 1000

SZENTKEPEK, nagyértékű könyvek, imakönyvek, mesekönyvek, karácsonyi díszek magas engedménnyel Krausz Paulinnál, Színházépület. 6761

HIZOTT SERTÉSEK, mangolca, napi áron eladó. Str. Mtnervet (Hons-u.) 32. 6888

BILIÁRDASZTAL felszereléssel és kábelberendezéssel eladó. Cím Lóbl hírlapirodában. 6809

ANTIK és modern butorokat, márkaszőnyegeket, antik poharakat, márkás porcelánokat, antik sálakat, használt butorokat, szőnyegeket, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizománvüzetben vannak, azok magas árral való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóiné, Strada Horia (Széchenyi-u.) Neumar-palota. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kilogramm csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 600

Zongora

bécsi, rövid keresztúros fekete, 3 pedálos, 7/8, alig használt, sűrűsége eladó. Arad, Str. Decembrie No. 1. (Hasszinger-ucca) Elegáns-vevőroda. 6868

Olcsó karácsonyi vásár: Damaszt szalvéták drbja... L. 12 Combine selyem színekben L. 95 Japones 100 cm. széles... L. 400 Georgette és Crep de chin L. 550 és mindenféle karácsonyi ajándék-alkalmak mélyen leszállított árban RIPPNER és BENKÓ Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) dívtáruházában.

ZONGORÁK és Pianinok 45 ezer lejtől 80 ezerig legjobb, legszebb minőségű keresztúros hárfapedálos Stingl, Wirth, Hamburger, Wiener Genosenehaft, Laubergor & Cless, Hofman, Tettenborn, Partitart, Vendl & Lung, Luar. Használt zongorák Olcsó árban! LEIPZIGI HARMONIKUMOKI MELIS zongorakészítő zongoratermel Arad, Piața Avram Iancu 21. :: Str. Numa Pompiliu 21. :: Óreg zongorát becsarólok!

ELLÁTÁS. URIHAZNÁL teljes ellátást keresek 17 éves fiám részére. Cím Bulz. Carol 5. 6832

Élő hal kapható ma, esütörtökön és holnap pénteken: 6881 Luttwák József sígnél Aradon.

Karácsonyi ajándékok! legelőnyösebb választéka legszelelőnyösebb áron GRALLERT J. és FIA óra- és ékszerüzletében Arad, Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 8

Amerikából MAY SEED & KURSEY COMPANY SHENANDOAH IOWA importált REID'S YELLOW DENT CORN sárga, MAMMOTH RED COB WHITE ENSILAGE CORN fehér választott, selektált lófogú szemes vetőmag-tengeri. Idet terméseredmény 40 mázsa fehér, 36 mázsa sárga, esőves tengeri kat. hullékment, trágyaszórtan földben. :: Februári szállításra megrendeléseket előjegyzésbe veszek. :: Ára a mindenkori aradi tengeri ára és 40% felár. Bánhdly Sándor gazda-sága. Simandul de jos. Jud. Arad.

40%-os megtakarítást ér el, ha lakását, irodáját, üzlethelyiségét fa helyett koksszal fűti. A kokszt nemcsak kényelmes és tiszta, hanem a legelőnyösebb fűtőanyag is, mert elsőrendű sziléziai kokszt kapható métermázsánkénti vételnél is 330 lejért az aradi gázgyárnál. Raktáron tartunk el-kokszkályhákat is, a mésőrángu folytonoságú kályhákat is igen jutányos áron részlelfizetésre is eladunk Megtekinthetők: Strada Eminescu 4. szám alatt levő városi üzletünkben. 6798

HUNGARIA Nagyszálloda BUDAPEST, a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Táviratcím: „HUNGARIOTEL“.

„Csokoládé Király“ karácsonyi kiállítás megkezdődött. Legszélesebb választék cukorka és csokoládé különlegességekben. Szaloncukorka különlegességek állandóan friss és legjobb minőségben kaphatók. Saját gyár. Legelőnyösebb árak! „TOSCA“ fiókuzetemben Bulev. Regele Ferdinand No. 31. (Boros Béni-tér), szintén gyári árak. 6397

Nagy karácsonyi vásár Hartmann Kálmán! Hatalmas szép áruraktár drágakövekben, valódi ezüst és alpakka ezüstben, rendkívüli olcsó árak mellett óras és ékszerész-nél (Minorita-palota)